

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

13 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Frans Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de hoge belastingen op het kadastraal inkomen op lokalen ten dienste van lokale gemeenschappen en verenigingen	1
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de oprichting van een investeringscomité	2
Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de financiële leefbaarheid van ontmoetingscentra in het kader van het plattelandsbeleid	4
Interpellatie van de heer Felix Strackx tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de gevolgen van de beslissing van de Europese Commissie inzake de btw op bouwgrond bij de aankoop van een nieuwe woning	5
Interpellatie van de heer Jan Peumans tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het advies van de Europese Commissie betreffende de btw-regeling voor nieuwbouwwoningen	10
Met redenen omklede moties	
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de resultaten van de Vlaamse begroting 2008	10
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de oprichting van het XL-fonds	14
Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de indexering van subsidies aan verenigingen en instellingen	17

Voorzitter: de heer Jaak Gabriels

Vraag om uitleg van de heer Frans Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de hoge belastingen op het kadastraal inkomen op lokalen ten dienste van lokale gemeenschappen en verenigingen

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Mijnheer de minister-president, ik wil een lans breken voor de Vlaamse vrijwilligers die lid zijn van diverse verenigingen en zich zo engageren dat ze ook onderdak trachten te organiseren zodat die verenigingen kunnen samenkomen. Ik heb het enerzijds over jeugdverenigingen, die soms op subsidies van lokale overheden kunnen rekenen en soms ook op Vlaamse of Europese al naargelang het programma, en anderzijds over verenigingen die in dorpen of steden samenwerken om bijvoorbeeld ontmoetingscentra op te richten. In het verleden gebeurde zoiets in verschillende parochies, waar parochiecentra werden opgericht.

Meer en meer van die centra, zowel jeugd-, parochie- als ontmoetingscentra, worden geconfronteerd met vrij hoge financiële lasten. Voor bouwen zijn er al verschillende subsidiemogelijkheden, wat in combinatie met vrijwilligerswerk maakt dat men kan investeren. Maar de exploitatie van dergelijke lokalen vraagt ook geld: voor de exploitatie op zich, het onderhoud, de schoonmaak en dergelijke. De verenigingen moeten elk jaar Vlaamse kermissen, mosselsoupers en restaurantdagen organiseren om met die opbrengst de schulden van het aangerekende kadastraal inkomen te vereffenen.

Ik heb navraag gedaan bij verschillende gemeenten en parochies. Een voorbeeld is het PDPO-project (PDPO: Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling) van Geel. Ik kom tot de vaststelling dat meer en meer centra het moeilijk krijgen. Dat demotiveert de vrijwilliger en dat is net het omgekeerde van wat we willen bereiken. Als Vlaamse overheid willen we het vrijwilligerswerk stimuleren. Het draagt bij tot meer sociale cohesie. Daar zijn we enkel bij gebaat.

Is het wel verantwoord om de lasten van het kadastraal inkomen te blijven aanrekenen aan de diverse verenigingen, wetende dat dit demotiveert? Kan de Vlaamse overheid bijvoorbeeld een vrijstelling of een gedeeltelijke vrijstelling geven? Het kadastraal inkomen wordt berekend op de volledige benutting van de capaciteit van een gebouw.

Maar verenigingen zetten daar geen commerciële exploitatie tegenover. Zij gebruiken de plek voor vergaderingen, ledenfeesten en jeugdactiviteiten. Verder zijn die lokalen ongebruikt, hoewel ze dus een vrij groot nut hebben voor de lokale samenleving. Kan dit bekeken worden? Dat gebeurt overigens ook voor de onderwijsgebouwen. Die zijn vrijgesteld van het kadastraal inkomen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer Peeters, ik wil samen met u benadrukken dat vrijwilligerswerk en verenigingen zeer belangrijk zijn. Het beleid moet dat met zeer veel goodwill en een groot engagement koesteren en waar nodig ondersteunen. We doen dat op vele vlakken, maar het kan natuurlijk altijd beter.

U wijst er in uw vraag op dat het kadastraal inkomen (KI), en de onroerende voorheffing die daarop berekend wordt, een kost betekent voor de verenigingen. Is die kost in bepaalde omstandigheden wel gerechtvaardigd? Nogmaals, ik deel uw mening dat we het verenigingsleven moeten aanmoedigen.

Aan elk onroerend goed wordt een KI toegekend en dat is in principe belastbaar voor de onroerende voorheffing. Wij zijn niet enkel door onze eigen wetgeving maar ook door de Grondwet gebonden aan een aantal niet onbelangrijke principes. Enkel indien de wetgeving uitdrukkelijk in een vrijstelling voorziet, kan worden afgeweken van dit principe van belastbaarheid. Artikel 172 van de Grondwet stelt duidelijk dat er geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet. Als er geen vrijstelling voorzien is, zitten we met een probleem.

Het verlenen van subsidies staat los van de belastbaarheid van het onroerend goed en de onroerende voorheffing. Tot hiertoe hebben wij een beleid gevoerd om via subsidies die verenigingen en het vrijwilligerswerk te ondersteunen. Hoe nobel uw doel ook, mijnheer Peeters, het kan niet zo zijn dat elk onroerend goed waarvoor een premie of een subsidie ontvangen wordt of dat in eigendom is van verenigingen, vrijgesteld wordt van het betalen van belastingen.

In het voorbeeld van de Winkelomheide in Geel, is er voor het aanslagjaar 2008 een aanslagbiljet onroerende voorheffing verstuurd ten belope van 3871,20 euro, wat betrekking had op een kadastraal inkomen van 7168 euro. Ik heb begrepen dat er een bezwaarschrift is ingediend over de hoogte van het KI. Als de hoogte van het KI

wordt aangepast, zijnde in dit geval hopelijk naar beneden, zal ook de onroerende voorheffing herzien worden.

Uit uw schriftelijke vraag had ik begrepen dat u ook informatie wou over PDPO en dergelijke. Maar als de vraag is of er kan worden nagekeken of de kost van de onroerende voorheffing voor verenigingen verminderd kan worden, dan is mijn antwoord dat we alles moeten doen wat we kunnen om het verenigingsleven te versterken. We doen dat nu hoofdzakelijk via subsidies. U wijst op een andere weg. En ja, er is een andere weg, maar ik zit vast aan wettelijke bepalingen. Als de vrijstelling niet voorzien is in de wet, zitten we vast.

Stel dat je die vrijstelling invoert, hoe ga je die dan organiseren? Wat is het criterium om een onderscheid te maken tussen verenigingen? Het is een interessante piste die we verder moeten bekijken. Maar het is op dit moment niet mogelijk om de vrijstelling van onroerende voorheffing te geven.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Frans Peeters: Ik begrijp dat de Vlaamse overheid initiatieven neemt, samen met de provincie en de lokale besturen, om subsidies aan diverse verenigingen toe te kennen. Ondanks het bestaan van deze wet – en misschien moet ze worden aangepast – is het toch hemeltergend dat verenigingen of verzamelingen van verenigingen per jaar een 3000 euro aan financiële lasten moeten betalen, terwijl ze toch vandaag, veel meer dan vroeger, onder grote druk staan.

U hebt het zelf nog gezegd: we moeten het verenigingsleven koesteren. Het is het menselijke kapitaal van het sociale weefsel. We moeten nagaan of een wetswijziging niet mogelijk is. Ook moeten we nagaan of er geen mogelijkheden zijn om het kadastrale inkomen te berekenen in functie van de capaciteit en de voorzieningen van het gebouw en de wijze waarop het de facto wordt gebruikt. Dat gebeurt op dit ogenblik niet. Er wordt van uitgegaan dat het dagelijks wordt gebruikt. Dat is een beperking. Daar moet rekening mee worden gehouden. Waar we kunnen ingrijpen om het verenigingsleven te stimuleren en te motiveren, moeten we dat ook doen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb mijn antwoord algemeen gehouden omdat de vraag ook zo was opgesteld. Ik wil er ook wat gedetailleerder op ingaan. Artikel 253, paragraaf 1, van het Wetboek Inkomstenbelastingen en artikel 12, paragraaf 1, van hetzelfde wetboek voorzien in een aantal vrijstellingen. Ik heb van de heer Peeters begrepen dat de vrijstellingen niet ver genoeg gaan en sommige verenigingen erbuiten vallen. Ik citeer even: “Lokalen van jeugdbewegingen zullen vrijgesteld worden indien de activiteiten kunnen gecatalogeerd

worden onder de term onderwijs. Uiteraard moeten alle voorwaarden afgetoetst worden en voldaan zijn. Vrijstelling van onroerende voorheffing van onroerende goederen bestemd tot onderwijs wordt conform algemeen geldende rechtspraak slechts verleend voor zover aan drie voorwaarden tegelijk is voldaan: ontbreken van winstbejag, systematisch onderwijs volgens de verhouding leerling/leermeester en hoofdzakelijke bestemming tot didactische doeleinden hetzij rechtstreeks hetzij onrechtstreeks.”

Ik heb er daarstraks al op gewezen. Als er in een wettelijke vrijstelling is voorzien en in de twee artikelen zijn de voorwaarden uitdrukkelijk opgenomen, is dat mogelijk, maar als men daar niet onder valt, kan men er ook niet van genieten. Uw vraag is of er geen mogelijkheid is om de vrijstellingen uit te breiden, en om ook de wijze van berekening van het kadastrale inkomen al naargelang het gebruik van de lokalen, op wetgevend vlak aan te passen.

Ik heb begrepen dat de minister van Financiën daar tot nu toe niet aan heeft gedacht en er nu ook niet aan denkt. Ik ga ervan uit dat het debat open is. Als het politieke draagvlak voldoende groot is, kunnen we deze mogelijkheid om het verenigingsleven te ondersteunen ook aansnijden. Er is echter al een segment, namelijk het segment onderwijs, dat ervan geniet. Maar daar hebt u al op gewezen. We kunnen over een eventuele uitbreiding rustig eens van gedachten wisselen. Het heeft immers weinig zin om met de ene hand subsidies te verlenen en ze met de andere via de onroerende voorheffing terug te nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de oprichting van een investeringscomité

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik dank u dat u deze vraag nog hebt willen agenderen want ze dateert al van 28 oktober 2008, nog voor de begrotingsdiscussie. Allicht hebt u gewacht op de bespreking van de begroting om ze te agenderen. Ze is misschien wat achterhaald maar de vraag kan worden gesteld wat er van de afgelegde verklaringen intussen is terechtgekomen.

Minister Frank Vandenbroucke stelde dat weekend van 28 oktober voor om in de schoot van de Vlaamse Regering een investeringscomité op te richten. Hij

zouden geregeld met de andere ministers samenkomen en de investeringen op de voet volgen om her en der een tandje te kunnen bijsteken. Dat comité zou de investeringsprogramma's en de evolutie van de begroting op de voet volgen. Men zou daarmee het probleem van onderbenutting van kredieten aanpakken en maximale uitvoering geven aan de investeringsprogramma's.

Is dat investeringscomité uiteindelijk opgericht? De Vlaamse Regering noemt zichzelf wel een investeringsregering, maar vertaalt zich dat echt in de feiten? Volgens een studie van de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) laten de cijfers sinds 2005 blijken dat deze Vlaamse Regering niet zo denderend veel meer investeert dan de vorige regering.

Wat is de evolutie van de investeringen de jongste jaren? Volgens minister Vandenbroucke moesten de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (GIMV) en de Limburgse Reconversiemaatschappij (LRM) meer participeren in nieuwe investeringen. Intussen is het XL-fonds opgericht – ik stel daarover ook nog een andere vraag aan minister Van Mechelen. Is er in de Vlaamse Regering een nieuwe wijze van besluitvorming over investeringsprogramma's? Worden die meer gebundeld? Is er inderdaad een comité opgericht? Wat is nu de feitelijke balans van de afgelopen drie jaar: bent u echt een investeringsregering?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: De Vlaamse Regering investeert zelf. We zullen dat straks wel bevestigd krijgen. In december is ook gezegd dat er alles aan moest gedaan worden om ook andere investeringen aan te moedigen. De procedures en vergunningen moesten sneller hun beslag krijgen. Daar is, dacht ik, werk van gemaakt. Hoe is dat concreet verlopen? Is er al een kleine evaluatie mogelijk vanuit de gemeentebesturen of de diensten Ruimtelijke Ordening? Misschien moet de vraag eerder aan minister Van Mechelen gesteld worden. Het is belangrijk dat de administraties die minder alert reageren omwille van te doorlopen procedures, daar toch werk van maken.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: U verwijst terecht, mijnheer Van den Heuvel, naar wat wij op 14 november in het relanceplan 'Herstel het vertrouwen' hebben gelanceerd. We zouden niet alleen de publieke investeringen verder dynamiseren, maar ook de private investeringen.

Minister Van Mechelen heeft vanuit zijn bevoegdheid Ruimtelijke Ordening nagekeken in welke mate private investeringen versneld konden worden door sneller en adequater de nodige vergunningen te verlenen. Er is een actieplan over opgesteld. Ik stel voor dat minister Van Mechelen daarover meer tekst en uitleg verleent. Er zijn ook daarover dus wel degelijk initiatieven genomen. Ik

heb gisteren op de Voka-receptie vermeld dat het actieplan bestaat, al is 89 percent van de mensen daar niet van onder de indruk. Dat had misschien te maken met een ander relanceplan dan het onze.

De heer Eric Van Ropmpuy: Geen kwaad woord over mijn broer. *(Gelach)*

Minister-president Kris Peeters: Ik stel vast dat het relanceplan veel vaders heeft, maar dat is goed, zeker als het een goed plan betreft. Ik had toch begrepen dat het relanceplan door de vorige federale regering is gelanceerd. Ik kijk vol verwachting uit naar wat deze federale regering daar nog aan toe te voegen heeft. Maar – mocht u daaraan twijfelen – geen kwaad woord over de huidige premier. En de familiebanden zijn louter toeval, vermoed ik. *(Gelach)*

Mijnheer Van Ropmpuy, het heeft natuurlijk ook voordelen dat bepaalde parlementaire vragen wat blijven liggen. Zo kan het antwoord nog adequater en korter zijn. Dat geldt zeker voor de vraag over een investeringscomité. U verwijst naar minister Vandenbroucke die daarvoor heeft gepleit binnen en buiten de regering. In de regering hebben we dat bekeken. De task force is nu opgericht en past in het herstelplan 'Herstel het vertrouwen'. Dat is een relanceplan dat we verder zullen opnemen in het kader van de publieke investeringen. Ik mag dat voorzitten. Er is voor gezorgd dat heel de Vlaamse Regering er deel van uitmaakt via die vertegenwoordiging. Het secretariaat wordt waargenomen door het departement Financiën en Begroting.

De task force heeft als taak de evolutie van de investeringsprogramma's tot op basisallocatieniveau en tot op projectniveau op de voet te volgen en de regering te informeren. De uitgangspositie was dat we een investeringsregering zijn en blijven tot de laatste dag. Investeringen willen we op regeringsniveau volgen. Aangezien het de expliciete bedoeling van de Vlaamse Regering is om de investeringen te versnellen, zal de task force nagaan in welke mate het vastleggingstempo in de eerste helft van 2009 kan worden verhoogd. De task force zal op de eerste ministerraad van de maanden maart, mei en juli – hoewel dat laatste nipt zal zijn – verslag uitbrengen aan de Vlaamse Regering. Elke Vlaamse minister zal tegen 30 januari aan de task force een investeringsprogramma bezorgen.

Dit investeringsprogramma bevat per begrotingsartikel de geplande investeringen voor het jaar. Daarin zitten de projecten die overeenkomstig de beleidsinzichten van de minister noodzakelijk moeten worden gerealiseerd en waarvan de voorbereiding voldoende ver gevorderd is zodat ze in de loop van het begrotingsjaar aanleiding kunnen geven tot vastlegging. Per project gaat het over de geraamde kostprijs, de voorziene datum dat het bestek aanbestedingsklaar is, of in voorkomend geval de datum

waarop tot aanbesteding is overgegaan, de vermoedelijke datum van vastlegging of in voorkomend geval de datum van vastlegging, de verwachte uitvoeringstermijn in maanden, een kolom opmerkingen met een overzicht van hinderpalen voor een vlotte projectafhandeling, bijvoorbeeld moeilijkheden om vergunningen te verkrijgen, vertragingen bij onteigeningen, procedurele moeilijkheden bij goedkeuring bestek en/of aanbesteding. Ten slotte gaat het ook over elementen inzake snelheid van uitvoering en mogelijkheid tot vaststelling ervan. Daarover zal elke minister tegen 30 januari een insteek geven zodat we in februari kunnen bekijken hoe we daar verder mee omgaan.

De Vlaamse Regering schiet niet tekort omdat de investeringskredieten de voorbije jaren sterk zijn verhoogd en er gewaakt wordt over een hoog uitvoeringspercentage. Wel wordt vastgesteld dat de vastlegging van nogal wat investeringskredieten vooral in de tweede helft van het jaar gebeurt. De task force investeringen heeft als doelstelling de vastleggingen te versnellen en zodoende de weerslag op het terrein sneller effect te laten hebben. Ook de goedkeuring van de FFEU-protocols (FFEU: Financieringsfonds voor Schuldaufbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven) zal versneld worden zodat ook deze middelen sneller kunnen worden aangewend. We proberen met kennis van zaken te versnellen wat kan.

Mijnheer Van Rompuy, u vraagt of dit een investeringsregering is en hoe het zit met de investeringskredieten. U verwijst zelf naar de SERV. In 2005 bedroegen de geconsolideerde investeringskredieten volgens de SERV 2,038 miljard euro. In 2009 worden de geconsolideerde investeringskredieten geraamd op 3,109 miljard euro, rekening gehouden met de maatregelen getroffen in het kader van 'Herstel het vertrouwen', onder meer de oprichting van het XL-fonds (Vlaamse inbreng: 250 miljoen euro), de Cleanroom IMEC (Vlaamse inbreng: 35 miljoen euro), het Kringlopfonds (7 miljoen euro), sociale economie invest (7 miljoen euro), herbenutting geschrapt encours (45 miljoen euro). We gaan ervan uit dat het in 2009 om 3,109 miljard euro. Dat bedrag omvat alle investeringskredieten die ik heb samengeteld heb, plus die die ik hier nog heb genoemd – de codes daarvan zijn 5, 6 en 7. De investeringskredieten zijn dus over een periode van vier jaar met liefst 52,6 percent gestegen. Dit is nooit eerder vertoond. *(Opmerkingen)*

Het uitvoeringspercentage blijft hoog. Dit is zeker zo op niveau van de beleidskredieten, waar zo goed als alle overschotten worden heraangewend. Door het recuperatiemechanisme van het FFEU mag worden gesteld dat er nagenoeg geen onderbenutting is op de beleidskredieten, zijnde de NGK's (niet-gesplitste kredieten) en GVK's (gesplitste vastleggingskredieten). De enige vastleggingskredieten die niet worden benut, zijn de zogenaamde transportkredieten die op het einde van het jaar X+1 nog niet gebruikt zijn. Het bedrag daarvan schommelt de laatste jaren rond 30 miljoen euro. Maar ook dit bedrag wordt

grotendeels gerecupereerd via de zogenaamde 'opkuisoperaties encours', waar in ruil voor schrapping van bestaande vastleggingen die niet meer zullen worden uitgevoerd, nieuwe vastleggingsmachtigingen worden toegekend.

Enkel op het niveau van de gesplitste betaalkredieten zijn er overschotten, die de laatste jaren schommelen tussen 130 en 260 miljoen euro. Er zijn eveneens overschotten op het vlak van betaalkredieten bij de geconsolideerde instellingen, vandaar dat in 2007 een overschot in ESR-vorderingensaldo ten opzichte van de afgesproken begrotingsnorm werd bereikt van 460 miljoen euro.

De GIMV is een beursgenoteerde investeringsmaatschappij die uiteraard rendementsgedreven is. LRM heeft een specifieke opdracht in de provincie Limburg. Op de vraag over het XL-fonds zal minister Van Mechelen straks antwoorden. Dat is een belangrijk element. Een tijd geleden hadden we het over de verankering en het verankeringsfonds. Het XL-fonds is een hele mooie invulling van de discussie die we toen hebben gevoerd. Naast de GIMV geeft het ons de mogelijkheid om grote ondernemingen, of ondernemingen die de GIMV niet meer kan bijstaan, te helpen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Die cijfers zijn voor het parlement ongetwijfeld ook interessant. Ik zie voor het eerst het cijfer van 3,1 miljard euro investeringen in 2009 gegroepeerd. Uit de begroting kun je dat niet meteen halen. De stijging van bijna 50 percent op vier jaar tijd bewijst dat de Vlaamse Regering haar motto van investeringsregering echt waarmaakt.

Het is belangrijk dat de task force echt werkt. Relance is een mooi woord, maar we moeten het in de feiten wel opvolgen. De Vlaamse Regering moet dat monitoren en de investeringsprogramma's uitvoeren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de financiële leefbaarheid van ontmoetingscentra in het kader van het plattelandsbeleid

De voorzitter: De vraag van de heer Frans Peeters over hetzelfde onderwerp is al gesteld en beantwoord.

De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Ik heb deze vraag om uitleg ingediend op 6 november 2008, die van de heer Peeters werd op 5 november ingediend.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb al geantwoord omdat ik altijd stipt ben uit respect voor het parlement en deze commissie.

De heer Kris Van Dijck: Ik had de tweede vraag in een andere commissie.

De voorzitter: U mag uw vraag stellen, mijnheer Van Dijck. De minister-president is klaar om te antwoorden.

De heer Kris Van Dijck: Ik wil de werkzaamheden niet belasten. Ik wil wel een dimensie toevoegen. Ik vind het belangrijk dat we ervoor zorgen dat gebouwen en infrastructuur in een gemeenschapsfunctie waarvoor een subsidie ter beschikking wordt gesteld, leefbaar zijn. Het leeuwenaandeel van wat organisaties moeten betalen gaat naar de gemeenten, via het kadastraal inkomen en opcentiemen. Ook gemeenten kunnen iets doen. Ik ken gemeenten die het kadastraal inkomen terugbetalen aan jeugdhuizen en degelijke. Het is iets dat lokaal kan gebeuren.

De voorzitter: De heer Peeters heeft hier vandaag dezelfde zorg geuit.

Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk moeten we maximaal ondersteunen. Het lokale niveau doet schitterend werk om dat werk alle kansen te geven. We moeten nagaan welke instrumenten we daarvoor kunnen inzetten. Tot nu was dat bij uitstek subsidies geven aan verenigingen volgens bepaalde afspraken. Het element dat u, mijnheer Van Dijck, en de heer Peeters eraan toevoegen, is het instrument van het kadastraal inkomen en de onroerende voorheffing die moet worden betaald op basis van het kadastraal inkomen, waarmee heel wat verenigingen die ook gebouwen hebben, worden geconfronteerd.

Er zijn twee facetten. Een: kunnen er vrijstellingen worden gegeven? Twee: is er geen mogelijkheid om een vrijstelling te geven voor gebouwen die geen 7 dagen op 7 worden gebruikt, of rekening te houden met het gebruik van die gebouwen bij de berekening van de onroerende voorheffing op het kadastraal inkomen?

Het is heel belangrijk te onderstrepen dat belastingen en vrijstellingen alleen maar kunnen worden opgelegd door de Grondwet. Artikel 253, paragraaf 1 van het Wetboek Inkomstenbelastingen moet samen worden gelezen met artikel 12, paragraaf 1 van het Wetboek Inkomstenbelastingen, en voorziet in een vrijstelling voor onroerende voorheffing voor bepaalde activiteiten. Het gaat over lokalen van jeugdbewegingen, indien de activiteiten kunnen

worden gecatalogiseerd onder de term onderwijs. Aan alle voorwaarden moet worden voldaan om daarvan te kunnen genieten: ontbreken van winstbejag, systematisch onderwijs volgens de verhouding leerling - leermeester, en hoofdzakelijk bestemming tot didactische doeleinden, rechtstreeks of onrechtstreeks. De vrijstelling van onroerende voorheffing is bij wet geregeld, maar die wet is vrij strikt. Het moet gaan over onderwijs.

Mijnheer Van Dijck, ik begrijp dat u samen met de heer Peeters een opening wilt maken om naast die subsidies, een nieuw instrument te hanteren. Op basis van de huidige wetgeving is dat niet mogelijk. Daarvoor moet de wet worden aangepast. Ik heb begrepen dat de minister van Financiën dat nog niet heeft gedaan en ook niet van plan is. Maar die piste is zeker de moeite van het bespreken waard is. Dan moet de wet wel worden aangepast.

De heer Kris Van Dijck: Het is niet mijn fout als de agenda wordt omgevormd. Dat deze vragen niet samen werden behandeld, kwam niet doordat ik te laat in het parlement was.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb er geen enkel probleem mee, mijnheer Van Dijck.

De heer Kris Van Dijck: Ik wel. Ik zou niet te laat aanwezig willen zijn.

Ik roep de lokale besturen op om ook iets te doen aan deze zaak. Dat zal veel sneller en efficiënter zijn dan wachten op Godot, sorry, op de federale regering.

De voorzitter: Minister-president Peeters was hier al een kwartier voor de aanvang van de commissie aanwezig. Daarmee willen we de goede voornemens voor 2009 inzetten. Daarmee wordt u ook aangemaand om op tijd te zijn.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Felix Strackx tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de gevolgen van de beslissing van de Europese Commissie inzake de btw op bouwgrond bij de aankoop van een nieuwe woning

Interpellatie van de heer Jan Peumans tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het advies van de Europese Commissie betreffende de btw-regeling voor nieuwbouwwoningen

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, u herinnert zich dat wij in het voorjaar 2008 debatten hebben gevoerd over de artikelen die toen in de federale programmawet stonden en de verplichting invoerden om voortaan ook btw te heffen op de grond wanneer een nieuwe woning samen met de bouwgrond werd verkocht.

We hebben een aantal discussies gevoerd, de laatste keer op 23 april 2008. Toen kondigde de meerderheid triomfantelijk aan dat de artikelen uit de federale programmawet geschrapt waren. Ei zo na werden er champagne-flessen ontkurkt om dat te vieren. Ik was toen de enige die zei: "Wat ga je nu doen? Je gaat aan Europa vragen: 'Dat arrest van u, dat was toch zeker om te lachen?' Wat verwacht je nu dat de Europese Commissie zal antwoorden? Dit gaat als een boemerang werken."

Ik heb daar toen zeer veel kritiek op gekregen. De heer Van Rompuy heeft toen gezegd: "Als oppositie moet u het toch kunnen toegeven wanneer er iets positiefs gebeurt." De heer Peumans heeft gezegd: "Ik heb steeds het gevoel dat u een verrottingsstrategie wilt voeren. Als er successen worden behaald, slaagt u er toch in de zaak een zodanige draai te geven dat ze negatief uitvalt."

Wat doet er zich vandaag voor, mijnheer de minister? Zoals te verwachten viel en zoals ik had voorspeld, heeft de Europese Commissie gisteren beslist dat voortaan ook btw moet worden betaald op de bouwgrond bij de aankoop van een sleutelklare woning. Aangezien de bouwgrond in Vlaanderen veel duurder is dan in Wallonië, worden Vlaamse kopers door deze maatregel veel harder getroffen worden dan Waalse. De Beroepsvereniging van de Vastgoedsector verwacht dat de totale factuur voor een nieuwbouw en de grond met 16.000 euro zal toenemen. De Vlaamse Confederatie Bouw spreekt zelfs van 21.000 euro.

Logischerwijze hebt u, mijnheer de minister, daarop onmiddellijk gereageerd door te stellen dat wij de Vlaamse registratierechten voor deze projecten zouden afschaffen. Het zou er nog aan moeten mankeren, anders kwam er nog eens 10 percent bij. De maatregel zal de Vlaamse schatkist naar schatting 30 miljoen euro kosten. Tegelijk riep u de federale regering op om de btw op bouwgrond te verlagen tot 6 percent. De federale regering heeft daar bij mijn weten niet op gereageerd.

Wat heeft de federale regering wel beslist? Het is nog niet goedgekeurd door de regeringscrisis, maar de regering wil de btw op nieuwbouw verlagen van 21 naar 6 percent voor de eerste schijf van 50.000 euro. Het gaat over de woning zelf. Mijnheer de minister, dat maakt het allemaal nog veel ingewikkelder.

Hoe dan ook belet dit niet dat Vlaamse kopers van een sleutelklare woning door deze maatregel niet zullen kunnen genieten van het abbattement van 15.000 euro voor

starters en evenmin vanaf 1 januari 2009 van het zopas in het parlement goedgekeurde bij-abbattement van 10.000 euro voor wie een hypothecaire lening afsluit. Dat had u gemakkelijk kunnen vermijden door het bij-abbattement te wijzigen zoals ik had voorgesteld in mijn voorstel van decreet, zodat het voor iedereen zou gelden die een hypothecaire lening afsluit en niet gekoppeld zou zijn aan het verkrijgen van het gewone abbattement.

Dezelfde Vlaamse kopers zullen door deze maatregel ook niet kunnen genieten van de meeneembaarheid van eerder betaalde registratierechten bij aankoop van deze nieuwe gezinswoning en evenmin later wanneer zij deze woning zouden verkopen voor de aankoop van een volgende gezinswoning.

Mijnheer de minister, legt u zich neer bij de uitspraak van de Europese Commissie of gaat u er nog iets aan proberen te laten wijzigen?

De federale regering zal ongetwijfeld de artikelen die toen in de programmawet stonden, opnieuw in de programmawet inschrijven. Gaat u daarover nog overleggen? Zijn er al afspraken gemaakt met de federale overheid? Tot nog toe is er ons niets bekend over de invoering van de btw-heffing. Vorige keer was dat met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2008. Er valt te veronderstellen dat men het deze keer ook zal doen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2009. Wat zult u dan doen? Zult u de Vlaamse registratierechten op de bouwgrond ook met terugwerkende kracht afschaffen?

Wat betreft de vrijstelling van registratierechten voor deze categorie hebben wij van u tot nu toe nog geen enkel decreetgevend initiatief vernomen. Het zou kunnen dat het pas in voege treedt vanaf 1 juni 2009. Kunt u dan nog voor de verkiezingen een decreetswijziging doorvoeren? Als u daarmee wacht tot na de verkiezingen, is het pas voor oktober of november.

Mijnheer de minister, wat is de impact van het afschaffen van de Vlaamse registratierechten op de bouwgrond bij sleutelklare woningen op de begroting 2009? Is dat cijfer van 30 miljoen euro dat u vorig jaar hebt aangehaald, nog altijd correct?

Zult u stappen ondernemen naar de federale regering toe om het verlies voor de Vlaamse schatkist te compenseren met een deel van de meeropbrengsten voor de federale schatkist? Men zegt mij dat de federale minister de meeropbrengst van de 21 percent btw-heffing op bouwgronden vorig jaar raamde op 20 miljoen euro. Dat lijkt me bijzonder weinig, aangezien het verlies voor Vlaanderen alleen al 30 miljoen euro zou zijn.

Overweegt u een aanpassing van de Vlaamse decreetgeving opdat de getroffen Vlaamse kopers ook zouden kunnen genieten van het abbattement en het bij-abbattement?

Mijnheer de minister, overweegt u ook een aanpassing van de Vlaamse decreetgeving opdat de getroffen Vlaamse kopers ook zouden kunnen genieten van de meeneembaarheid van registratierechten? Wanneer zij een huis hebben gekocht en een nieuwe woning kopen die nu onder het btw-stelsel valt, is de twee jaar die er maximaal mag zijn tussen de aankoop en de verkoop voorbij. Zou u voor die mensen de termijn kunnen verlengen of verschuiven?

Mijnheer de minister, er zijn heel wat mogelijkheden, maar u laat ons tot nu toe op onze honger zitten. Wat gaat u doen?

De voorzitter: Mijnheer Strackx, naar de intenties van de regering mag in principe niet worden gepeild in vragen om uitleg of interpellaties.

De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de plenaire zitting van 23 april 2008 hebben we de vraag al eens gesteld naar aanleiding van een ruingaanvraag van een Waalse instelling met betrekking tot de thematiek van dat arrest. Er wordt wel eens vergeten dat het Europese Hof van Justitie dat arrest al heeft gevelde op 18 juni 2000. U vergeet dat uiteraard niet, mijnheer de minister. België heeft dat altijd onder de mat geveegd.

Begin 2008 stelde de vorige federale regering voor om btw te heffen op gronden die samen met nieuwbouwprojecten worden verkocht. Het gaat over nieuwbouw die verkocht wordt samen met de bouwgrond aan dezelfde koper. De federale btw-heffing zou dan de Vlaamse registratierechten vervangen. Dat is nu 10 procent. Er is toen hevig protest gekomen van de Vlaamse Regering. Wij zaten toen nog in de regering, mijnheer Strackx, dus was het protest hevig. Het dossier werd uiteindelijk voor advies overgemaakt aan de Europese Commissie. Die oordeelde nu dat bij de gezamenlijke verkoop van een nieuwbouwwoning en een bouwgrond op beide 21 procent btw moet worden geïnd.

In de plenaire vergadering van 23 april 2008 stelde de minister-president nog ervan overtuigd te zijn dat het advies van de Europese Commissie gunstig zou zijn. Nu, de minister-president doet vaker uitspraken dat hij het heel positief ziet, waarbij het achteraf anders uitdraait. Maar dat siert hem. De viceminister-president is voorzichtiger. Eerder die maand keurde het Vlaams Parlement nog een resolutie goed van hoofdindieners Sven Gatz, waarin werd gevraagd dat de resultaten van het tot nu toe gevoerde Vlaamse beleid inzake het stimuleren van eigendomsverwerving gewaarborgd blijven en dat deze problematiek geïntegreerd wordt in het algemene debat over de financiering van de gewesten en de gemeenschappen.

Nu het advies van de Europese Commissie wel degelijk negatief blijkt te zijn, stelde u, Vlaams minister van

Financiën Van Mechelen, dat u de registratierechten voor deze projecten wil afschaffen en dat u er bij uw federale collega verantwoordelijk voor Financiën voor zult pleiten om het btw-tarief te verlagen tot 6 procent waar het nu 21 procent is. Voor de koper zou dat budgetair min of meer een neutrale operatie zijn.

In De Tijd van 21 december 2008 hebt u, mijnheer de minister, gezegd: "Onze zaak werd in Europa niet goed verdedigd door de Belgische vertegenwoordiger. We gaan met ons protest tot de limiet. Desnoods houden we de bestaande regeling tot we teruggefloten worden door het EU-Hof van Justitie." Het artikel is van de hand van een journalist van De Tijd, die dit van nabij volgt. Als het iemand van Het Laatste Nieuws was, was het een ander verhaal.

Mijnheer de minister, aan de ene kant zegt u dat u tot het uiterste wilt gaan. Aan de andere kant komt u tegemoet aan de federale logica en zegt u dat u ervoor zult pleiten om het btw-tarief te verlagen tot 6 procent. Hiermee lijkt ons toch een bocht ingezet. Het kan zijn dat de rest niet haalbaar is, gezien het arrest van het Europees Hof van Justitie.

De implicaties zouden wel eens verregaand kunnen zijn: niet alleen de Vlaamse overheid dreigt door deze beslissing inkomsten te verliezen, ook de potentiële kopers van dergelijke woningen dreigen hiervan de dupe te worden. En de Vlaamse woningmarkt heeft het net moeilijk.

Mijnheer de minister, is de Vlaamse Regering al officieel op de hoogte gebracht van het standpunt van de Europese Commissie? Men moet zich vaak baseren op krantenartikels. Ik veronderstel dat u het standpunt van de Europese Commissie op dit moment officieel kent. Zo ja, dan zouden wij daar graag eens kennis van nemen.

Met welke minderinkomsten moet Vlaanderen rekening houden door het verlies van registratierechten? De vorige regering-Leterme heeft daarvan berekeningen gemaakt.

Welke implicaties zou dit kunnen hebben op de woningmarkt indien deze btw-regeling ongewijzigd wordt ingevoerd? Daarmee bedoel ik 21 procent.

Welke stappen zal de Vlaamse Regering verder ondernemen, onder meer in het kader van de hieromtrent gestemde resolutie van 9 april 2008?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Voorzitter, collega's, over de btw op bouwgronden hebben we stevige discussies gehad met de federale regering in het voorjaar van 2008, met het gekende resultaat tot gevolg. Het is niet

noodzakelijk om heel het debat te hernemen. Onder andere op 18 maart 2008 hebben we in deze commissie de problematiek omstandig toegelicht: de fameuze zesde btw-richtlijn, het Breitsohl-arrest en alle mogelijke interpretaties. Ik beperk me dus tot een laatste stand van zaken.

U weet dat het compromis dat werd bereikt tussen de federale regering en in hoofdzaak de Vlaamse Regering inhield dat we op 21 mei 2008 beslisten dat het Overlegcomité de problematiek dienaangaande zou voorleggen aan het Europese Btw-Comité. De vraag is of het Belgische regime – dat in een heffing van registratierechten voorziet op de grond die hoort bij een aan btw onderworpen nieuwbouw – verenigbaar is met de principes van de Btw-richtlijn. Van zodra het Btw-Comité zijn advies heeft overgemaakt, zal het punt opnieuw worden voorgelegd aan het Overlegcomité. Dat was de afspraak van 21 mei 2008.

Intussen hebben we kennis genomen van het feit dat een Europees parlements lid op 2 juli 2008 aan de Europese Commissie een vraag heeft gesteld over deze problematiek. Dit was een beetje verrassend. Het gaat namelijk om een zeer juridische en technische aangelegenheid.

Door meerdere experts werd op dat ogenblik gesleuteld aan en gedebatteerd over de precieze formulering van de vraag die we aan het Btw-Comité zouden voorleggen. Het is belangrijk in de vraag de juiste nuances weer te geven. Uiteindelijk werd na lange debatten op het Overlegcomité een overeenstemming bereikt. Heel de discussie ging over het feit dat de context waarbinnen het Hof van Justitie in het kader van het Breitsohl-arrest recht had gesproken – de discussie over de opsplitsing van grond en gebouw – volgens ons beoordeeld werd op een grondig verschillende manier van de Belgische situatie. Het was op zijn minst vreemd dat op dat ogenblik een vrij rudimentaire vraag werd gesteld, waardoor de Europees Commissaris ook geacht werd een antwoord te bieden.

Het Btw-Comité is een raadgevend comité samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten en van de commissie zoals voorzien bij artikel 398 van de Btw-richtlijn.

Ik heb intussen vernomen dat de Europese Commissie haar visie heeft gegeven. Het is trouwens een visie die op 28 oktober 2008 is gepubliceerd door de Europese Commissie onder de noemer van het werkdokument nummer 595. De Commissie stelt in dit advies onomwonden dat voor de toepassing van de btw de gebouwen of gedeelten van gebouwen en het erbij horend terrein onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Een systeem van afzonderlijke behandeling voor btw-doeleinden van een gebouw en het erbij horend terrein is volgens haar dus niet verenigbaar met dit principe.

Dit is de mening van de Europese Commissie, maar de afspraak op het Overlegcomité van 21 mei was heel

duidelijk. Het dossier zou terug op het Overlegcomité worden geagendeerd van zodra het Btw-Comité een schriftelijk advies heeft afgeleverd. Van het Btw-Comité heb ik tot op heden nog geen notulen ontvangen.

Ik heb wel vernomen – en dat is ook wat in de media gekomen is – dat het Btw-Comité het standpunt van de Europese Commissie onverminderd zou hebben overgenomen. De visie werd naar verluidt niet al te veel in vraag gesteld door de lidstaten, in casu dus ook door België. Maar een formele bevestiging daarvan hebben we tot nu toe nog niet ontvangen. We moeten dus nog even afwachten tot de notulen beschikbaar zijn en dan wordt het dossier opnieuw op het Overlegcomité gebracht. Ik meld nog even dat het oorspronkelijk op het Overlegcomité van woensdag 17 december 2008 was geagendeerd, maar dat de toenmalige premier het dossier heeft laten uitstellen omwille van het feit dat het schriftelijke advies van het Btw-Comité op dat ogenblik nog niet beschikbaar was. Het is misschien wat formalistisch, maar toch goed dat we de normale procedure afwachten.

U stelt heel wat vragen over hoe een gewijzigde regelgeving eruit zou kunnen zien. Het zou onverstandig zijn om hier vandaag een antwoord op te formuleren. We zullen, in overleg met de federale regering, bekijken welk gevolg het best aan het advies van het Btw-Comité kan worden verleend, en vooral binnen welke termijnen dat zou gebeuren, ook gelet op de initiatieven van de federale regering in uitvoering van de IPA-onderhandelingen (IPA: interprofessioneel akkoord) en haar eigen relanceplan voor de bouwsector. Die federale regering heeft ons trouwens recentelijk nog bevestigd dat ze de btw-verlaging in de bouw van 6 percent met terugwerkende kracht via een koninklijk besluit in werking wil laten treden vanaf 1 januari 2009. Het is natuurlijk contradictorisch dat men dan hier een procedure zou voorstaan waarbij een btw-voet van 21 percent op de grond van toepassing zou zijn, wetende dat Vlaanderen dan onmiddellijk en consequent de registratierechten daarvoor zou terugbrengen naar nul.

Ik geef nog mee dat de finale toets uiteindelijk altijd zal liggen bij een al of niet veroordeling door het Hof van Justitie. Ik verwijs hier ook naar wat de heer Peumans heeft gezegd. Daar wordt de proef op de som genomen. Ik zal er alleszins over waken dat er rekening wordt gehouden met de belangen van de consument. Ik zal samen met de Vlaamse Regering niet dulden dat het Vlaamse beleid dat we de afgelopen tien jaar op het vlak van eigendomsverwerving hebben gevoerd, door overhaaste en ondoordachte aanpassingen zou worden doorkruist. Iedereen kent intussen de positieve injuncties van de verlaging van de registratierechten en vooral de meeneembaarheid van deze rechten. In dit geval zou die niet spelen. Als men morgen btw gaat betalen op bouwgronden in plaats van registratierechten, dan

valt ook de meeneembaarheid op deze sommen weg. Dat kunnen we niet aanvaarden.

Ik heb hierover ook gesprekken gevoerd met de minister-president. Ik verheel u niet dat Vlaanderen in dit dossier maximaal zijn rechten zal uitputten op het moment dat dit nodig is omdat we van mening zijn dat de bouwsector er vandaag absoluut niet mee gediend is dat dergelijke Europese stellingen naar de Belgische regeling zouden worden vertaald.

Wij zijn vanuit Vlaanderen bereid om de proef op de som, namelijk de beoordeling door het Hof van Justitie, af te wachten om te weten wat de finale Vlaamse houding zal zijn. Laat ons nu geen intentieprocessen voeren, we moeten nu wachten op de betekening van de notulen van het Btw-Comité. Het is ook wachten op de concrete informatie daarover. Ik betreur, samen met de minister-president, het feit dat de Belgische regering het Vlaamse standpunt in dit Btw-Comité geen kansen heeft gegeven. We waren niet op de hoogte van de bespreking ervan. Ik neem aan dat de Vlaamse Regering zich sterk zal maken om ons Vlaams verzet tegen dit standpunt onverkort te laten gelden op de hernotulering van dit punt op het Overlegcomité.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Ik ben ontgoocheld over uw antwoord. Dit is nu echt wat men struisvogelpolitiek noemt. Wij hebben dat officieel nog niet op papier gekregen en daarom moeten we er niet nadenken over wat we gaan doen. Net zoals ik in april vorig jaar zeker was dat Europa zich zo zou uitspreken, ben ik er nu ook zeker van dat bij de federale begrotingscontrole de artikelen over de btw op de bouwgrond opnieuw zullen ingeschreven staan in de programmawet. Misschien gebeurt dat met terugwerkende kracht, maar misschien ook niet. Dat weet ik niet. Voor de rest mag men er vergif op innemen dat dit in de federale programmawet zal staan, Overlegcomité of niet, schriftelijke betekening of niet.

Wanneer vindt de federale begrotingscontrole plaats? De federale begrotingscontrole gebeurt in april, als dit parlement stilligt en niet meer bijeenkomt. We zitten dan in volle verkiezingscampagne. Dan kan er dus decretaal niets meer gebeuren voor oktober. U riskeert de boot helemaal te missen door de geplande verkiezingen van juni.

Er is niets wat u belet om nu al in het decreet in te schrijven dat bijvoorbeeld mensen die een bouwgrond kopen en die onder het btw-stelsel vallen, nu al vrijgesteld worden van registratierechten. Er is niets wat u belet om nu al in het decreet in te schrijven dat de mensen die onder het btw-stelsel vallen, een compensatie krijgen voor het abbatement dat ze missen en voor het bij-abattement. Er is niets dat u belet om deze zaken nu al te regelen.

Ik kondig daarover een met redenen omklede motie aan.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Als een Uitgebreid Bureau een interpellatie toekent, acht het dat politiek voldoende zwaarwichtig. Zoals ik minister Van Mechelen ken, ben ik, aansluitend op de heer Strackx, wat teleurgesteld in zijn antwoord.

Er is vooreerst het arrest-Breitsohl van 8 juni 2000. Het standpunt dat de Commissie inneemt, ligt in het verlengde van wat het Hof van Justitie indertijd heeft gezegd. In het Btw-Comité worden we bovendien blijkbaar heel slecht verdedigd – ik weet niet welke belangrijke federale ambtenaar van Financiën daar deel van uitmaakt. Dat comité redeneert zelf natuurlijk ook in het verlengde van dat standpunt. Als ik het arrest-Breitsohl lees, staat er duidelijk dat de keuze voor belastingheffing bij de levering van gebouwen of gedeelten van gebouwen en het erbij behorend terrein, betrekking moet hebben op de gebouwen of gedeelten van gebouwen en, onlosmakelijk daarmee verbonden, het bijbehorend terrein. Dat arrest is dus heel duidelijk.

Ik blijf wat op mijn honger zitten. Ik weet dat de federale overheid de maatregel van 6 percent wil nemen, maar volgens mijn informatie is het hoe en wat daarvan nog altijd onduidelijk. Als dit arrest wordt uitgevoerd, krijgt u minder inkomsten. Dat is toch een streep door uw rekening. Voorts heeft het implicaties voor de woningmarkt. Als ik de prijsberekeningen van de Confederatie Bouw bekijk, zie ik dat de kostprijs tot 11.000 euro bedraagt. Voor heel wat mensen is dat een flinke streep door de rekening.

Ik kan me moeilijk voorstellen dat de minister geen idee heeft welke consequenties dit heeft voor Vlaanderen, maar ook voor Wallonië en Brussel. Het verhaal is zelfs nog wat complexer. Er zijn immers nog altijd de 32 Belgische steden die in aanmerking komen voor een betoelaging in het kader van het stedelijk beleid voor wie die operatie van 6 percent btw ook nog eens speelt. Het is een heel complex dossier. Het verhaal wordt nu vooruit geduwd, terwijl het standpunt van alle partijen eenduidig is: dit moet worden toegepast.

Ik kondig eveneens een met redenen omklede motie aan.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: We hebben er nu alle belang bij om de zaken hun normale gang te laten gaan. Het is nu aan de federale regering om dit punt te agenderen. Dat zal op het gepaste moment gebeuren.

Nu al kan ik de houding van de Vlaamse Regering aankondigen. We zullen echt een incident maken van het feit dat we vinden dat België ons standpunt onvoldoende heeft verdedigd. Dat zal er ook toe leiden dat

wij ons uitdrukkelijk verzetten tegen het mogelijks invoeren van deze maatregel via een programmawet. De partijen moeten op het respectieve niveau hun verantwoordelijkheid opnemen.

Persoonlijk vind ik dat we alle vormen van rechtsonzekerheid best kunnen vermijden. De bouwsector is er in dit moeilijke jaar 2009, zeker in de zomer, niet mee gediend dat er over dit dossier zou worden gespeculeerd. Laat staan dat de sector zich voorbereidt op een splitsings-scenario waarbij men grond en gebouw afzonderlijk gaat verkopen zodat het eindresultaat nul is – maar dat is een bekend gegeven.

Het zou potentieel voor Vlaanderen om mininkomsten van 27 miljoen euro gaan. Het spreekt voor zich dat als Vlaanderen door deze maatregel minder inkomsten zou verwerven maar het federale niveau meer inkomsten zou hebben, we zouden kunnen debatteren over compensatie. Dat is de reden waarom ik heb gezegd dat als het federale niveau deze maatregel absoluut wil invoeren, we best de btw op bouwgronden zouden verminderen van 21 naar 6 percent. De koper zal daar uiteindelijk beter van worden en dan is het nog geen onzinnige maatregel.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heer Strackx en door de heer Peumans werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de resultaten van de Vlaamse begroting 2008

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mijn vraag heeft betrekking op de resultaten van de Vlaamse begroting 2008. Het is elk jaar een traditie geworden dat de minister twee dagen voor 1 januari triomfantelijk het bulletin van de overschotten van de Vlaamse begroting brengt. Dit jaar was het uitzonderlijk. De schuld is nul en Vlaanderen sluit het jaar 2008 af met een overschot van 240 miljoen euro. Daarmee doet Vlaanderen 205 miljoen euro beter dan de vooropgestelde begrotingsnorm van 35 miljoen euro.

Wat in de loop van het jaar was voorspeld, is ook gerealiseerd. Het resultaat is zelfs iets beter want het overschot is

iets groter dan verwacht. Over de resultaten spreken we bijna nooit. Ik heb vorig jaar ook in januari een initiatief genomen om in deze commissie een overzicht te krijgen van de afsluiting 2007.

Waarom is het vorderingenoverschot groter dan verwacht? Wat zijn de elementen die tot het overschot hebben geleid? In de toelichting zei de minister dat er in extremis voor 685 miljoen euro betalingen werden gedaan voor uitgaven die gepland zijn voor 2009. Het zou gaan om voorschotten aan de drinkwatermaatschappijen, werkmiddelen aan onderwijs en een vervroegde doorstorting van de Eliacompensatie aan de gemeenten.

In het bulletin van de VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) wordt gezegd dat het de bedoeling van de Vlaamse Regering was om nog voor het jaareinde op de gemeentelijke bankrekening over te schrijven, maar dat is uiteindelijk toch niet gebeurd. Voor de gemeenten die toetraden tot het lokaal pact was er in 2008 een aanvullende compensatie van 25 miljoen euro beschikbaar. Dat bedrag steeg voor 2009 naar 42 miljoen euro. Is dat gebeurd? Of is dat niet gebeurd? Mijn vraag is waar deze 685 miljoen euro exact op slaan. Is de Eliacompensatie naar de gemeenten doorgestort of niet?

U hebt ook in uw communiqué gezegd dat er minderontvangsten zijn van de gewestbelastingen ten belope van 223 miljoen euro, voornamelijk registratierechten en hypotheekrechten. Dat heeft te maken met de terugval van de economische activiteit in de tweede jaarhelft, en zeker in de bouwsector. Mijn vraag is wat de tendens van minderontvangsten voor 2009 betekent. De laatste twee maanden daalden de ontvangsten met 6 percent in vergelijking met dezelfde periode in 2007. Wat is de raming voor 2009?

Een andere vraag heeft betrekking op het volgende. We hebben daarnet de minister-president over de investeringen gehoord. Hij heeft gezegd dat voor 2009 de geconsolideerde investeringskredieten op 3,1 miljard euro worden geraamd. U zegt dat we publieke investeringen gaan versnellen in het kader van de relance. Over welke investeringen gaat het? Het is gemakkelijk om dat te zeggen, maar hoe gebeurt dat? Binnen welke tijd? Over welke investeringen gaat het precies?

Wat het nettokassaldo aangaat, waren de kortetermijnbeleggingen en de zichtrekeningen van de Vlaamse Gemeenschap negatief ten belope van 328 miljoen euro. Eind 2007 was dat kassaldo positief voor bijna 925 miljoen euro. In de kering is dat toch 1,2 miljard euro verschil in het nettokassaldo. Dat heeft te maken met allerhande operaties zoals Ethias, schuldovername van gemeenten en vervroegde terugbetaling van Vlaamse schuld. Toch vraagt dit uitleg. Mijnheer de minister, u zegt in uw communiqué dat dit iets tijdelijks

is en dat het vlug weer positief zal worden. In vergelijking met einde 2007 is er toch een gigantisch verschil. Wat is daarvan de reden? Nu zitten we met een negatief kassaldo, terwijl er eind vorig jaar bijna 1 miljard euro positief saldo was. Dat gaf aanleiding tot uw aankondiging om 600 miljoen euro schulden voor de gemeenten vrij te stellen. Wellicht is dit niet voor herhaling vatbaar.

Het is nog te vroeg om al over een begrotingscontrole te spreken in 2009, maar de cijfers van de economische groei worden systematisch naar beneden herzien. Duitsland spreekt al over 2 percent negatieve groei. Mevrouw Merkel heeft een relanceplan van 50 miljard euro. Wij hebben provisies opgebouwd in de Vlaamse begroting, ook voor volgend jaar. In Vlaanderen heeft 1 percent terugval een effect van ongeveer 140 miljoen euro minderontvangsten. Zijn de buffers bestand tegen de dalende vooruitzichten van de bnp-groei?

Ik wil een stand van zaken opmaken na de begroting, op basis van de cijfers van de minister. Onze commissie moet toch kunnen zien wat daar allemaal achter steekt.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Deze vraag komt op het juiste moment en we kunnen ze gebruiken om, bij het afsluiten van de begroting 2008, een stand van zaken te geven en na te gaan wat de belangrijkste parameters waren. Het najaar van 2008 zal ongetwijfeld deel uitmaken van ons individueel, maar vooral ons collectief geheugen omwille van een nooit geziene financiële crisis. Die was van een dergelijke omvang dat de gevolgen tot op vandaag op de mondiale economie heel groot zijn. Hoe sterk en hoe lang zal ze inwerken op de economie?

Ik trap een open deur in als ik zeg dat tal van overheden gedwongen worden om zwaar in de rode cijfers te gaan. Vlaanderen zal in 2008 een schaarse uitzondering zijn op deze algemene regel. We hebben dat begrotingsjaar ondanks alles positief afgesloten, zelfs met een overschot ten opzichte van de norm van de Hoge Raad van Financiën (HRF).

Ik heb een overzicht van de uitvoering van de begroting van 2008 en stel voor dat we die samen overlopen. Daarin gaat het over het netto te financieren saldo, de kaspositie, het ESR-vorderingensaldo en de schuld.

Laten we starten met het netto te financieren saldo. Dit is het verschil tussen alle bruto-ontvangsten, de cash-in, en alle bruto-uitgaven, de cash-out, gedurende een begrotingsjaar, in casu 2008. Het netto te financieren saldo had eind december een negatief saldo van 1.179.800.000 euro. Dit negatieve saldo wordt hoofdzakelijk verklaard door de schuldovername van de Vlaamse steden en gemeenten voor ongeveer 650 miljoen euro, waarvan 642 miljoen euro schuldovername en ongeveer 8,8 miljoen

euro wederbeleggingsvergoedingen, en de ultiem besliste kapitaalsverhoging van Ethias voor 500 miljoen euro. Vlaanderen heeft in 2008 extra inspanningen gedaan om vervroegd tot de geambieerde schuldaflissing te komen, waarbij we zowel het restant van de consolidatielening bij Dexia als de uitstaande lening bij Ethias hebben vereffend.

De effectieve kastoestand is de totale liquiditeit van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap op 31 december 2008, zijnde het netto te financieren saldo, te vermeerderen met de overgedragen kaspositie van de vorige begrotingsjaren. Het netto kassaldo bedroeg eind december 2008 min 327,8 miljoen euro. Ondanks een negatief te financieren saldo van 1,2 miljard euro, is de kaspositie van de Vlaamse Gemeenschap eind 2008 slechts marginaal negatief geëvolueerd, omdat het een negatieve positie was voor slechts twee dagen, want vanaf 2 januari is de kas opnieuw positief.

De tabel met beleggingsopbrengsten is heel interessant om de kaspositie te begrijpen. De beleggingsopbrengsten zijn in 2008 opnieuw fors gestegen. Die stijging is vooral te danken aan het feit dat de gemiddelde opbrengst is gestegen van 3,78 naar 5,02 percent. Daardoor hebben we de gemiddelde opbrengst van de beleggingen zien stijgen.

Het is ook belangrijk te weten dat de twee grote kasoperaties, namelijk de schuldovername van de gemeenten en de extra-doorstorting aan Ethias, zijn gebeurd laat in de tweede helft van 2008, waardoor we gemiddeld een hoog beleggingsbedrag hebben gezien in 2008. In 2007 was dat gemiddeld 1.490.980.000 euro. In 2008 hebben we gemiddeld 1,273 miljard euro belegd aan een hogere opbrengst, waardoor de opbrengsten uit beleggingen zijn gestegen van 56,3 miljoen euro naar 63,9 miljoen euro. We hebben dat in een grafiek uitgedrukt, waardoor men kan zien dat door de extra opbrengst aan rente we een veel hogere opbrengst hebben.

Een derde belangrijk aspect bij de eindejaarsafsluiting is het ESR-vorderingensaldo. Dat is vanzelfsprekend het gecorrigeerde begrotingsresultaat conform de door Eurostat en het INR (Instituut voor de Nationale Rekeningen) opgelegde ESR-95-regels. Dit ESR-vorderingensaldo is bepalend om de toets te maken met de door de Hoge Raad van Financiën opgelegde normdoelstellingen. Deze norm wordt uitsluitend berekend op basis van ordonnanceringen, en niet op basis van vastleggingen van beleidskredieten.

De door Vlaanderen te behalen HRF-norm voor 2008 was vooropgesteld voor 35,6 miljoen euro. Uiteindelijk zijn we voor het ESR-vorderingensaldo op de voorlopige eindberekening voor 2008 uitgekomen op een bedrag 240,7 miljoen euro. Dat betekent dat we ten opzichte van de norm een overschot zouden realiseren van 205,1

miljoen euro. Vanzelfsprekend zal dat in de loop van de volgende weken en maanden verder verrijkt worden.

Hoe komt dit overschot tot stand? Bij de eindafrekening stellen we vast dat het overschot nagenoeg integraal het gevolg is van de aanzienlijke overschotten die we realiseren op de begrotingen van de te consolideren instellingen. Voor de DAB's (Diensten met Afzonderlijk Beheer) gaat het over een overschot van circa 73 miljoen euro in vorderingssaldo ten aanzien van de aangenomen en gemonitorde begroting. Voor de Vlaamse verzelfstandigde instellingen gaat het in totaal om 276 miljoen euro in vorderingssaldo ten aanzien van de begroting.

Het overschot komt dus hoofdzakelijk van de DAB's en de verzelfstandigde instellingen, die beter gedaan hebben dan de overschotten die ze dachten te zullen realiseren. Wanneer we over de verzelfstandigde instellingen praten, gaat het voor een groot stuk over het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid, de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) en De Lijn, maar bijvoorbeeld ook over de VRT (Vlaamse Radio- en Televisieomroep), die het beter doen dan voorzien. De optelsom van al die middelen levert dit bedrag op.

Aan de ontvangstenzijde zie je heel nadrukkelijk minder ontvangsten uit de gewestbelastingen. Het is de eerste keer sinds vele jaren dat de ontvangsten uit de gewestbelastingen in globo lager zijn dan het begrote bedrag. In totaal verwachten wij dat er ongeveer 223 miljoen euro minder ontvangsten geïnd zullen worden dan voorzien in de begroting. De grote reden daarvoor zijn de tegenvallende registratierechten en de hypotheekrechten, respectievelijk geraamd op 174 miljoen en 17 miljoen euro. Daarnaast zijn de schenkingsrechten 36 miljoen euro minder dan begroot.

Wat de registratierechten betreft, trap ik een open deur in wanneer ik stel dat dit alles te maken heeft met de afkoeling die ingetreden is in de sector van de vastgoedtransacties. Zowel het aantal transacties als de waarde van de transacties ligt op dit ogenblik structureel lager. Dat geeft een dubbel doorgerekend effect in de ontvangsten van de registratierechten.

Met de lagere gewestbelastingen is ook rekening gehouden voor 2009. Er wordt ook nog eens een bijstelling meegenomen. Dat hebben we automatisch meegenomen in de cijfers. We zullen bij de effectieve afrekening moeten zien welke vaart het loopt. We hebben dus een bijstelling meegenomen van circa 100 miljoen euro als correctie op de HRF-norm 2008 voor de eerste maanden van 2009, die, zoals u weet, in de afrekening van 2008 komen. Op dit ogenblik gaan we uit van een minder-ontvangst van circa 33 miljoen euro op maandbasis.

Wij hebben een beetje jojo gespeeld met de federale regering, die gepland had om de afrekening van de parameters

voor 2008 door te voeren in 2009. Onze begroting voor 2009 anticipeerde op het feit dat zij dat zouden doorstorten in 2009. We hebben vastgesteld dat de federale regering begin december 2008 de afrekening van de parameters 2008, ingevolge het economische budget van september, inmiddels had doorgestort.

Door het feit dat wij die ontvangsten in 2009 voorzagen, alsmede de corresponderende uitgaven in 2009, hebben wij met de regering beslist om, anticiperend op de mogelijkheid dat de federale regering dat zou doorstorten, in juli een budgetcontrole voor te leggen waarbij we de substantiële bedragen van de uitgaven voor 2009 zouden doorschuiven naar 2008, waarmee we de middelen van de vervroegde afrekening in de ontvangstenzijde zouden gebruiken als betaalmiddelen voor die vervroegde doorstortingen voor de begroting van 2009.

We komen uit op een bedrag van 685 miljoen euro. 202 miljoen komt van de voorschotten aan de drinkwatermaatschappijen. We hebben dit in verband met de drinkwatermaatschappijen al een paar keer gedaan. 126 miljoen euro komt van de vervroegde doorstorting aan de gemeenten van de Eliacompensatie en de extra subsidies in het kader van het Fiscaal Pact.

Die bedragen zijn eind 2008 geordonnanceerd, maar zoals u weet, worden die beslissingen genomen tussen Kerstmis en Nieuwjaar. Het was toen nog wachten op het visum van het Rekenhof. Dat hebben we inmiddels ook ontvangen, wat betekent dat de betaling op de lei is gekomen. Die bedragen waren dus wel degelijk, zoals voorzien, eind 2008 geordonnanceerd. Begin 2009 zullen ze doorgestort zijn na het visum van het Rekenhof.

De belangrijkste post in de laatste begrotingscontrole was de beslissing om 357 miljoen euro aan voorschotten en werkingsmiddelen voor het onderwijs eveneens eind 2008 te storten, ten laste van de begroting van 2008, in plaats van die van 2009.

Op die manier hebben we 685 miljoen euro verschoven van 2009 naar 2008. In het kader van het relanceplan 'Herstel het vertrouwen' is het de ambitie van de Vlaamse Regering om zo veel mogelijk zuurstof te pompen in onze economie. Dankzij de hierboven beschreven operatie kunnen we die middelen nu dus vrijmaken voor 2009.

Ik kom tot de HRF-norm en de overschotten die we moeten boeken. Hier is het verhaal heel duidelijk. Vlaanderen is de voorbije jaren geëvolueerd van een begroting met grote overschotten naar een begroting in evenwicht. De reden daarvoor is heel simpel: Vlaanderen is intussen schuldenvrij geworden, en het realiseren van begrotingsoverschotten was in essentie bedoeld om die schuld mee af te bouwen.

In de afgelopen twee legislaturen had Vlaanderen een gecumuleerde begrotingsnorm van 3,7 miljard euro te

respecteren. Op uitvoeringsbasis hebben we 2,6 miljard euro beter gedaan. In totaal is 6,4 miljard gerespecteerd. Het is met die overschotten dat we de schuld bijna volledig hebben afbetaald. Dat wil ook zeggen dat Vlaanderen, zoals voorzien in het strengste scenario van de Hoge Raad van Financiën, intussen de overgang heeft gemaakt van een begroting met overschotten maar met schuld naar een begroting in evenwicht zonder schuld.

Ik vind het dan ook vreemd dat minister Reynders nu oproept om een nieuw akkoord te sluiten met de deelstaten. Wij hebben sinds 1999 exact gedaan wat men ons gevraagd heeft, namelijk overschotten opbouwen en die gebruiken om de schuld af te betalen, en zodoende bijdragen tot het realiseren van het Stabiliteitspact. Intussen zijn we op nul gekomen en hebben we zelfs een pakket schulden van de gemeenten overgenomen.

Ik kom nog even terug op de schuldevolutie. De overname van schulden van steden en gemeenten is eind 2007 als idee gelanceerd. Sommigen waren daar enthousiast over, anderen hadden eerst eerder een 'ongelovige thomas'-gevoel. We zijn er ondertussen in geslaagd om de 308 Vlaamse steden en gemeenten te betrekken in deze operatie. Op 11 juli 2008 zijn de eerste overnames gestart. Uiteindelijk is de laatste schuldovername gebeurd op 30 september. Op zegge en schrijve vier maanden tijd hebben we circa 6000 leningen overgenomen voor een bedrag van 650 miljoen euro. Ik geef ook nog mee dat we de lening van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) hebben overgenomen op 29 september 2008. Intussen hebben we ook in het kader van een andere transactie, die we hebben afgesloten met betrekking tot de provinciewegen, de leningen van de betrokken provincies overgenomen op 8 december 2008.

Als ik u zeg dat deze hele operatie zorgt voor een totale interestbesparing van circa 183 miljoen euro en dat daar uiteindelijk 8,8 miljoen euro wederbeleggingsvergoedingen tegenover staan, meen ik dat we een meer dan zinvolle operatie hebben gedaan in het belang van eenieder.

Ik kom tot de Vlaamse schuldsituatie. We gaan even terug tot de periode van Wivina Demeester. In 1997 is men tot het inzicht gekomen dat men in Vlaanderen België niet achterna moest gaan en dat we die schuldpositie moesten proberen af te bouwen. Eind 1998 stonden we op een schuld van 6,6 miljard euro. Ik heb daar net al gezegd dat we overschotten gerealiseerd hebben van 6,4 miljard. U kunt zelf de rekening maken. In tien jaar tijd zijn we erin geslaagd om die ambitieuze doelstelling waar te maken.

Wat hebben we daar de laatste twee jaar voor gedaan? In 2007 hebben we een heel belangrijke stap gezet met de terugbetaling van de zogenaamde consolidatielening bij Dexia van 179 miljoen euro. In 2008 hebben we het saldo afgelost. Er was dan nog een belangrijk restant van

circa 55 miljoen euro, waar we ook akkoorden over hebben afgesloten.

Ondertussen zijn we geconfronteerd met de financiële crisis en alles wat ermee te maken heeft, en hebben we uiteindelijk beslist om twee grote participaties aan te gaan, zonder nieuwe schuld op te bouwen, voor tweemaal 500 miljoen euro. Dat geld moet natuurlijk van ergens komen. Voor Dexia hebben we de beschikbare cash in het Toekomstfonds gebruikt, voor Ethias hebben we onze eigen kas omgedraaid om er de laatste reserves uit te halen.

Eind december hadden we een negatieve positie van 327 miljoen euro. Maar daar staat tegenover dat we 685 miljoen euro verschoven hebben van 2008 naar 2009, 642 miljoen euro overgenomen hebben van de gemeenten en voor 1 miljard euro participaties genomen hebben in Dexia en Ethias. Dat is natuurlijk een unieke en eenmalige situatie. Wij hebben op zes maanden tijd onze riante kaspositie opgeofferd om te doen wat volgens iedereen nuttig en noodzakelijk was.

Als we nu naar de gemeentebegrotingen voor 2009 bekijken, zien we dat er nergens een lastenverhoging is. Dat is natuurlijk het resultaat van de inspanningen die we samen hebben gedaan. Ik besef beter dan wie ook dat het ook van de gemeenten heel wat inspanningen heeft gevraagd om de knip op de beurs te houden en de verleiding te weerstaan om de belastingen te verhogen.

Dat alles betekent dat we sterke fundamenten hebben voor de begroting van 2009. Vlaanderen staat klaar om die extra beleidsruimte van circa 1,7 à 1,8 miljard euro maximaal in te vullen. Er komt een investeringscomité, dat desnoods snel vervangende investeringen moet voorstellen als blijkt dat bepaalde investeringen om procedurele redenen vast zitten. Het is ook de bedoeling met het Agentschap RO (Ruimtelijke Ordening) te kijken waar bouwvergunningen voor collectoren, wegen- en rioleeringswerken geblokkeerd zijn, om zo snel mogelijk aan de situatie te verhelpen. We willen de volgende zes maanden een tandje bijsteken om datgene dat we kunnen aanbesteden maximaal op gang te brengen, zodat we op 1 augustus, op een moment dat men een inzinking verwacht van de infrastructuurmarkt, een deel van de oplossing kunnen bieden. Dat is ook de reden waarom we die begroting minutieus zullen monitoren.

We hebben het debat over de economische groei gevoerd bij de begrotingsbesprekingen. Bij 1 percent economische groei gaat het om 178 miljoen euro. We hebben rekening gehouden met dat percent. We kunnen dus zonder enig probleem terugvallen van 1,2 naar 0,2 percent. We hebben ook rekening gehouden met een indexprovisie van 320 miljoen euro. De heer Sannen stelt daar trouwens straks een vraag over. Ook daar zien we dat we volgens de meest recente ramingen in

2009 geen indexsprong meer moeten verwachten. Op dat vlak hebben we dus nog enige reserve.

Wat mij wel bezorgd maakt, is hoe de gewestbelastingen zullen evolueren. We proberen daar maximaal op te anticiperen. Op het vlak van de vastgoedmarkt is de situatie wel vrij somber. We moeten nu echt wachten op de zomer om te zien hoe een en ander zich stabiliseert. Daarna kunnen we de juiste keuzes maken. In de begroting van 2009 zijn alleszins heel wat buffers opgenomen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer de minister, in een parlement moet men een thomas-gevoel hebben ten opzichte van de regering. Als we dan de waarheid horen, kunnen we dat ook toejuichen. Ik dank u voor het gedetailleerd en uitvoerig antwoord. Het is interessant te weten wat er precies achter die cijfers zit. Het zijn inderdaad indrukwekkende cijfers. Een dergelijke begroting en dat soort engagementen zullen we niet meer meemaken. Ik denk dan aan de schuldverlichting, de participaties in Ethias. Toch is de schuld weggewerkt, en zijn er zelfs, ook na vervroegde betalingen ten bedrage van 685 miljoen euro, overschotten. Indien we die betalingen niet hadden gedaan, was er een overschot van bijna 1 miljard euro. We zouden ons bijna afvragen waar al dat geld vandaan komt en of we de Financieringswet niet moeten herzien. *(Gelach)*

Be free! Ik mag toch zeggen wat ik wil! *(Gelach)*

Mijnheer Sannen, ik heb uw vrije tribune in De Tijd van gisteren gelezen. Wat daar staat, staat toch wel haaks op wat we hier bespreken. U pleit ervoor om opnieuw schulden aan te gaan, te lenen enzovoort. Be free! Ik kan er in komen dat u uw mening zegt. Onze fractie is daar echter absoluut geen voorstander van. Wat u in de vrije tribune schrijft, staat natuurlijk haaks op de politiek die de Vlaamse Regering gedurende een aantal jaren heeft gevoerd. Wat dat betreft, zitten we niet meer op dezelfde golflengte. Dat is echter het voorwerp van een ander debat.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer Van Rompuy, wat daarin staat, is niet zo uitzonderlijk. Het ligt ook in het verlengde van wat ik vorige woensdag heb gezegd. Een regio die meer fiscale bevoegdheden heeft, is ook een regio die leningen moet kunnen aangaan. Via de PPS-constructies (publiek-private samenwerking) doen we dat al op een indirecte manier. Op dat vlak maken we ons toch wel wat wijs. Als er via die constructies geen resultaten worden geboekt op het vlak van jeugd- of sportaccommodatie, moeten we de vraag durven stellen of een andere financiering mogelijk is. Die andere vorm kan een lening zijn. Die moet dan wel goed worden ingepast in een orthodox begrotingsbeleid. Op zich is er

echter geen tegenspraak met wat internationaal het antwoord is op een economische crisis.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de minister, u zegt dat er provisies zijn ingebouwd, maar dat de ontvangsten zullen tegenvallen, vooral op het vlak van de gewestbelastingen. U zegt dat we daar deze zomer naar zullen kijken. In de lente volgt er echter toch ook een begrotingscontrole. Of heb ik dat verkeerd voor?

Minister Dirk Van Mechelen: Neen, er zal geen begrotingscontrole meer worden doorgevoerd vóór de zomer.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de oprichting van het XL-fonds

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Van Rompuy: Mijnheer de minister, het gaat om een zeer belangrijk initiatief. Het is dan ook belangrijk dat het in het parlement wordt besproken. De oprichting van het XL-fonds werd een paar maanden geleden aangekondigd door minister-president Peeters, naar aanleiding van een debat over de verankering. Op 18 december heb ik gelezen dat u het, samen met de GIMV (Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen), hebt voorgesteld. In dat fonds zou 500 miljoen euro zitten, waarvan de helft door de GIMV wordt ingebracht. Klopt die kapitaalsfinanciering? Brengt de GIMV 250 miljoen of 500 miljoen euro in? Wat is de participatie van de Vlaamse Regering? Op basis van krantenartikels kan ik niet weten dat er 500 miljoen euro gereserveerd is voor groeibedrijven. Wordt het fonds ook voor een deel door de Vlaamse Regering gespijsd?

Het fonds is bedoeld om middelgrote en grote ondernemingen aan voldoende kapitaal te helpen, zodat een duurzame groeistrategie mogelijk wordt. Er wordt gemikt op bedrijven met een ondernemingswaarde tussen 75 en 750 miljoen euro. Het is de bedoeling om het bedrijfsvermogen van deze ondernemingen te versterken, zodat ze extra financiering hebben voor internationaliseringsplannen en investeringen in onderzoek en ontwikkeling.

Mijnheer de minister, waar komt die 500 miljoen euro vandaan? Hoe is het kapitaal van dat fonds samengesteld? Om welke bedrijven gaat het? Worden er ook

institutionele beleggers bij betrokken? Gaat het om minderheidsparticipaties? Wie zal het fonds beheren? Wat is de plaats van het XL-fonds in de beursgenoteerde GIMV? De GIMV heeft rendementsvereisten. Gelden die ook voor het XL-fonds? Het fonds is ook voortgekomen binnen het kader van het verankeringsdebat van de Vlaamse economie. Het gaat hier niet echt om een verankering. Het is bedoeld om de groeikansen van een aantal ondernemingen te versterken.

Ik heb diverse vragen gesteld. De bedoeling is te weten wat de juiste toedracht is en hoe het fonds zal opereren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer de minister, ik sluit me graag aan bij de vragen die de heer Van Rompuy zonet heeft gesteld. Ik had hierover ook een interpellatieverzoek ingediend. Door deze vraag is die echter voor een deel achterhaald. Bij de aankondigingen tijdens het begrotingsdebat en in de pers, en het debat dat we in deze commissie hebben gevoerd over het verankeringsbeleid van de Vlaamse Regering, werd er al verwezen naar het XL-fonds. We hebben dan ook vragen over het functioneren van dat fonds en de verhouding met het ruimere relancebeleid. We zouden graag weten aan welke modaliteiten men denkt om iemand in aanmerking te laten komen om een project in te dienen bij het XL-fonds. Op welke basis worden die modaliteiten bepaald? Wie zal die opstellen? Worden er doelstellingen inzake rendement gehanteerd? Welke controlemechanismen worden er ingebouwd?

Er is ook enige onzekerheid. Men heeft gezegd dat Vlaanderen en de GIMV elk 250 miljoen euro inbrengen. Men zou echter nog 100 à 200 miljoen moeten vinden bij externe investeerders. Hoe zal men die aantrekken? Welke timing heeft men voor ogen? Hoe realistisch acht u in de huidige context het doel om dat bedrag te halen? Dat houdt ook verband met het aantal bedrijven dat we echt zullen kunnen ondersteunen. Onder welke vorm wordt dat kapitaal ingebracht? Als we weten wat de totale som is, dan weten we ook hoeveel bedrijven men kan ondersteunen via het fonds. Kan tewerkstelling als een prioritair criterium worden gehanteerd? Hoe zal men de kritiek ten opzichte van ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) als zou ze zich te veel als een gewone bank gedragen, pareren? Hoe zal men de doorlooptijd van de dossiers beperken? Hoe zullen we ervoor zorgen dat de overheadkosten zo laag mogelijk worden gehouden?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, het is zeer belangrijk een horizontaal, breed beleid te voeren. De middelen van Vlaanderen zijn echter beperkt. Ook in de jaren negentig werd de discussie gevoerd over het clusterbeleid. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

(VRWB) heeft een aantal sectoren aangeduid waar Vlaanderen kan excelleren. We moeten keuzes maken. Via het XL-fonds zouden we ons kunnen richten op die clusters, vooral op het vlak van innovatie, die door de VRWB naar voor worden geschoven.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, we denken al enkele jaren na over de oprichting van een dergelijk fonds. De sense of urgency – het feit dat er meer dan ooit nood is aan een dergelijk fonds – heeft ertoe geleid dat de Vlaamse Regering versneld het licht op groen heeft gezet.

De bedoeling is om toekomstgericht investeren in Vlaamse groeibedrijven mogelijk te maken via dit XL-fonds. In de huidige financiële crisis is het voor Vlaamse bedrijven almaar moeilijker om hun investeringsprojecten gefinancierd te krijgen. De praktijkvoorbeelden stapelen zich jammer genoeg op. Dat heeft allerlei redenen. Een van de voornaamste is dat de banken vanwege hun eigen problemen vandaag almaar sterkere waarborgen vragen door onder meer inpandgeving of hypotheekstelling. Hoewel ze bereid zijn te lenen, is dit veel minder geworden dan wat ze jarenlang op een vrij soepele manier deden voor de kredietcrisis.

Voor de verwezenlijking van een bepaald investeringsproject of -programma zijn meer en meer eigen investeringsmiddelen nodig. Wanneer deze niet kunnen worden gegarandeerd, wordt de toekomst van het bedrijf problematisch door uitstel of afstel. Investeringsprojecten worden op dit ogenblik systematisch afgevoerd. Dat willen we maximaal voorkomen.

Een versterking van het eigen vermogen – dat is de bedoeling van deze groeibedrijven – gecombineerd met extra inbreng van knowhow en expertise binnen raden van bestuur en projectmanagement, kan volgens ons het verschil maken voor een aantal potentiële grote investeringsprojecten, die we op deze manier op korte termijn zouden kunnen initiëren en vooral tot besluitvorming doen komen.

De VPM, de Vlaamse Participatiemaatschappij, werd in dit opzicht aangesproken door GIMV om als co-investeerder op te treden en samen een XL-fonds op te richten met een onderschreven kapitaal van minstens 500 miljoen euro, om op die manier een invulling te geven aan de huidige marktbehoeften, die zeer reëel aanwezig zijn binnen het Vlaams economisch weefsel.

Over welke bedrijven gaat het? Het gaat over de uitbouw van ondernemingen met beslissingscentra in Vlaanderen. Het is geïnspireerd vanuit een duurzame langetermijngroeistrategie voor deze bedrijven. We

proberen dus een duurzame langetermijngroeistrategie te ondersteunen. De bedoeling is dat dit fonds zal investeren in ondernemingen met een waarde tussen de 75 à 750 miljoen euro. Het kan zowel gaan over minderheids- als meerderheidsparticipaties.

Ik geef een compleet theoretisch voorbeeld. We veronderstellen dat de bedragen van equity in een vork van 20 tot 100 miljoen euro liggen. Dit betekent op basis van een 50/50 percent aandeelhouderschap met een financiering van een derde eigen vermogen en twee derde vreemd vermogen een toename van de investeringscapaciteit van 600 miljoen euro. Uw fonds van 500 miljoen euro kan leiden tot een investeringsuitgave van 3 miljard euro. Dat is een hefboomeffect met een factor maal zes.

Het gaat niet over een sectorbeleid. Er zijn geen sectorale beperkingen voor de investeringen. Dat maakt het onderscheid met het Biotechfonds, dat een zeer doelgericht, sectoraal fonds was met eigen targets.

De samenstelling van het fonds is: 250 miljoen euro kapitaal onderschreven door GIMV en 250 miljoen euro door de VPM, te volstorten op het moment dat ze nodig zijn. Het is de bedoeling om naast de participatie van de VPM en GIMV te kijken of er in 2009 nog institutionele investeerders kunnen worden aangetrokken teneinde de slagkracht van het fonds verder te verhogen. We dachten op bepaald moment om nog eens 100 miljoen euro aan te trekken vanuit institutionele investeerders om te komen tot een fonds van 600 miljoen, dus een investeringspakket van potentieel 3,6 miljard euro. Dit belet ons niet om door te gaan in de huidige financiële constellatie, zijnde de VPM en GIMV.

De looptijd van de investeringen is belangrijk, want daar maken we het onderscheid. Momenteel wordt deze markt, het segment met een ondernemingswaarde om en rond 500 miljoen euro, hoofdzakelijk ingenomen door buitenlandse investeringsfondsen. Dat bestaat op dit ogenblik niet op Vlaams-Belgisch niveau.

De aanpak van deze buitenlandse fondsen is meestal gericht op een heel korte tijdshorizon. Het zijn meerderheidsparticipaties met een nadruk op snelle terugbetaling van de geïnvesteerde bedragen en vooral een waarde-maximalisatie na maximum vijf jaar, met het compleet kapotmaken en scheeftrekken van de eigen balansen van de ondernemingen tot gevolg. De volgende weken en maanden zullen de lijken uit de kast vallen.

Het XL-fonds wil eerder een partner zijn op lange termijn. We denken aan een participatie tussen zeven en twaalf jaar om samen een strategie uit te voeren met de nadruk op continuïteit voor het bedrijf en op de ontwikkeling van een groeistrategie. Daarbij is men ook bereid tot het nemen van minderheidsparticipaties en dat is het

grote verschil. De duurtijd van het fonds zou in totaal twaalf jaar zijn met twee jaar verlengbaarheid.

Hoe gaan we dit fonds beheersen? De manager van het fonds zal GIMV zijn. GIMV zal hiervoor haar huidige teams inzetten van ervaren investmanagers met een complementaire background en gevestigd in Antwerpen. Mijnheer Van Malderen, er komt dus geen bijkomende overhead. De mensen van GIMV zullen dit runnen. Vanzelfsprekend kan het fonds steunen op de back-office van GIMV. Van daaruit kunnen mogelijkheden worden aangereikt en is er een complete ondersteuning: juridische dienst, accommodatie, huisvesting en dergelijke. Alles gebeurt binnen de huidige kantoren van GIMV. Waar nodig zullen deze teams worden versterkt met specialisten en dit ten laste van de manager van het fonds, namelijk GIMV.

Alle beslissingen inzake investeren en desinvesteren zullen worden genomen door GIMV, voor zoverre deze binnen de afgesproken krijtlijnen vallen. Net zoals bij het Biotechfonds, nog opgericht door Luc Van den Brande, zit GIMV in de cockpit en zorgt ervoor dat een en ander tot een goed einde wordt gebracht.

Er zijn vanzelfsprekend rendementsvereisten. Dit fonds is een voortzetting van de GIMV-aanpak. Het is ook een beursgenoteerde onderneming. GIMV heeft een heel sterke en rendabele track record, met 13 percent internal rate of return (IRR) als resultaat op 30 september 2008 en dit over 28 jaar activiteit. Daarmee behoort het tot de beste private-equityspelers op Europees niveau, als je weet dat het gemiddelde rond de 11,9 percent schommelt.

GIMV heeft in de periode 2001-2008 1,44 miljard geïnvesteerd in 179 nieuwe participaties. Op datzelfde ogenblik hebben ze 1,85 miljard gedesinvesteerd met 138 exits waarvan niet minder dan 19 beursintroductions. Met andere woorden, ze hebben ervaren investmanagers in huis die reeds heel wat cycli in de private equity hebben doorgemaakt en het is dus een belangrijke partij in Vlaanderen om mee te mogen en kunnen samenwerken. De rendementsdoelstellingen van dit fonds zijn bepaald op 12 percent bruto op de investeringen van het fonds.

Wat is nu de plaats van het XL-fonds binnen de beursgenoteerde GIMV? Op dat vlak is transparantie heel belangrijk. De GIMV heeft een lange ervaring bij het beheer van private-equityfondsen met derde investeerders. Wat in deze commissie misschien minder bekend is, zijn de verschillende buy-outfondsen, die onder meer zijn opgericht in Duitsland. Begin vorig jaar werd het Halder-GIMV Germany Fund II opgericht, met een investeringscapaciteit van maar liefst 325 miljoen euro. Een vierde werd onderschreven door de GIMV en drie

vierde door twaalf internationale investeerders. Ze zijn dus zeker niet aan hun proefstuk toe.

Voor de Benelux heeft de GIMV vorig jaar ook het DG Infra+-fonds opgericht. Daarin zit ongeveer 135 miljoen euro. Het wordt samen met Dexia beheerd. De GIMV heeft daarin 30 miljoen euro geïnvesteerd. Een aantal institutionele beleggers hebben het saldo volstort. Daarnaast zijn er ook nog het Biotech Fonds Vlaanderen (BFV) en het ARKimedefonds, die ook door de GIMV worden beheerd.

Als investeringsmaatschappij kent de GIMV sinds lange tijd twee vormen van investeren: investeren op de eigen balans ofwel in een fonds waar, naast de GIMV, ook andere institutionele investeerders een belangrijk deel van de middelen inbrengen. Het XL-fonds komt in die tweede groep terecht, net zoals het Halder-GIMV Germany Fund II, het DG Infra+-fonds. Dat is, denk ik, een goede strategie.

U weet wat ik denk over de verankering. Ik heb daar mijn eigen idee over. Ik hoop dat het XL-fonds vooral de bedoeling heeft middelgrote Vlaamse bedrijven te ondersteunen, zowel op financieel vlak als op het vlak van het management. Op dit ogenblik leidt de kredietcrisis immers tot nogal wat moeilijkheden op het terrein.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Dat het duurzaam karakter van de participaties voorop staat, kunnen we onderschrijven. Dat staat in tegenstelling tot nogal kwalijke praktijken waarvan een deel van onze bedrijven het slachtoffer zijn geworden. Er kan gewerkt worden met een minderheidsparticipatie en overheadkosten worden vermeden.

Mijnheer de minister, u geeft een aantal cijfers. Ik vraag me af of die vaststaan. U gaat uit van een hefboomeffect van een factor 6, van 50/50, van een verhouding eigen en vreemd vermogen. Ligt dat nu vast? Ik heb u horen zeggen dat een target op investeringsrendement van 12 percent wordt gehanteerd. Dat is verdedigbaar. Toch lijkt het me vrij hoog te liggen voor een aantal bedrijven in sectoren die en andere ratio hanteren. Er zijn ook bedrijven die in een erg concurrentiële omgeving werken. Men kan zich afvragen of men dat kan houden en waar de complementariteit met het klassieke bankwezen zit.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Als we het hebben over 12 percent brutorendement, is dat een gemiddelde. Er zullen good things en bad things zijn. Als je private equity inzet, kun je enorme hefboomen realiseren, maar je kunt ook al eens met je neus tegen de muur lopen: dat is

nu eenmaal het lot van private equity. Het belangrijkste is dat we voor de eerste keer middelen ter beschikking stellen in een sector die tot nu toe onaangeroerd is gebleven voor Vlaamse investeringsmaatschappijen en waarbij de plaats is ingenomen door de fameuze hedge funds, met alle catastrofale gevolgen vandien. Ik vrees dat we er de volgende weken en maanden een aantal pijnlijke voorbeelden over zullen lezen en zien in financiële rapportages.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de indexering van subsidies aan verenigingen en instellingen

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Het is bekend dat in het jaar 2008 de inflatie historisch hoog lag en de gezondheidsindex de spilindex drie keer heeft overschreden. De Vlaamse overheid had een indexprovisie aangelegd van 312,254 miljoen euro. De gevolgen voor de personeelskost voor de Vlaamse overheid en voor het personeel van de talrijke gesubsidieerde instellingen zouden zijn ingedekt door deze indexprovisie.

In het verleden heb ik al twee actuele vragen gesteld over deze problematiek. Ik verwijs ook naar uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 22 april 2008. Toch rijzen er nog heel wat vragen. Ik wil daarbij ook voorbeelden aanhalen. We moeten een onderscheid maken tussen twee soorten uitgaven, naargelang de wijze van indexeren. Enerzijds zijn er de wedden van het overheidspersoneel, de sociale uitkeringen en de subsidies aan instellingen waarvoor reglementair een indexering is vastgelegd. Zij worden geïndexeerd bij overschrijding van de spilindex door de gezondheidsindex, conform de wet van 1 maart 1977 en het koninklijk besluit van 23 december 1994. Anderzijds zijn er de andere uitgaven. Zij worden jaarlijks bijgesteld conform de verwachte evolutie van de gezondheidsindex, zonder echter de overschrijding van de spilindex af te wachten. Subsidies waarvoor reglementair in geen indexering is voorzien of facultatieve subsidies worden op geen enkele wijze geïndexeerd.

U hebt vroeger toegelicht dat in de indexprovisie 2008 niet alleen de indexeringen conform de wet van 1977 voorzien zijn, maar ook andere indexeringen op basis van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex.

De indexprovisie omvat dus meer dan enkel de volgens de wet van 1977 verplichte indexeringen.

Voor mij is dit plaatje toch niet heel duidelijk, zeker wanneer ik dit illustreer met enkele voorbeelden.

Ik geef een eerste voorbeeld uit het onderwijs. Volgens artikel 9 paragraaf 5 van het decreet van 14 maart 2008 betreffende de financiering van de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen, in werking getreden op 1 januari 2008, worden de werkingsuitkeringen voor de hogescholen en universiteiten geïndexeerd aan de hand van de volgende formule: 80 percent van de bedragen volgen de evolutie van de gezondheidsindex. 20 percent van de bedragen volgen 75 percent van de evolutie van de gezondheidsindex. Reglementair is in een indexering voorzien, maar het gaat niet om een rechtstreekse koppeling aan de index volgens de wet van 1977. Is er in middelen voor deze indexering voorzien in de indexprovisie? Waarom zijn de middelen niet verhoogd bij een begrotingscontrole?

Een tweede voorbeeld is een voorbeeld uit de jeugdsector. Deze kredieten zijn verhoogd bij de tweede begrotingscontrole met 271.000 euro tot 22.472.000 euro. Daarnaast is ook een deel van een provisioneel krediet door een beslissing van de regering van 28 november 2008 aan de basisallocatie toegevoegd. Volgens het artikel 53 paragraaf 5 van het decreet van 29 maart 2002 op het Vlaamse jeugdbeleid wordt het subsidiebedrag aan de landelijke jeugdverenigingen aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex en is er dus geen koppeling aan de wet van 1977. Waarom worden deze kredieten zowel vanuit de indexprovisie als via de begrotingscontrole verhoogd? Wat houdt deze verhoging in?

Een derde voorbeeld komt uit de socio-culturele sector. Artikel 47 van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk bepaalt: "Alle in dit decreet bedoelde subsidie-enveloppen worden vanaf 1 januari 2003 gekoppeld aan het prijsindexcijfer dat berekend en benoemd wordt voor de toepassing van artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van het concurrentievermogen." Hoewel hier in een koppeling aan de overschrijding van de spilindex is voorzien, zijn toch nog bijkomende middelen voorzien bij de tweede begrotingscontrole. Waren er dan in de indexprovisie onvoldoende middelen voorzien?

Zo kom ik tot mijn vragen, mijnheer de minister. U merkt dat deze vraag eigenlijk al ingediend was voor Kerstmis, maar ik kan het ook niet helpen dat ze nu pas geagendeerd is.

De totale indexprovisie bedraagt in 2008 312,254 miljoen euro. Welk gedeelte daarvan wordt aangewend

conform de vermelde wet van 1977, hoeveel op de andere wijze?

Waarom verloopt een gedeelte van de indexering via de begrotingscontrole en een ander gedeelte via de indexprovisie?

Is het uitzonderlijk dat ook indexeringen op basis van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex in de indexprovisie zijn gepland? Is dit alleen in 2008 het geval? Of ook in 2009?

Indien de indexering wordt bepaald op basis van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex, welke hoegrootheid van indexering is gepland voor het jaar 2008 en 2009? Houdt die indexering rekening met het feit dat de gezondheidsindex meer dan verwacht is gestegen in 2008? Hinkt die indexering achterop ten opzichte van de indexering conform de wet van 1977?

Kunt u antwoorden op de specifieke deelvragen die gesteld zijn bij de verschillende voorbeelden, inzake onderwijs, jeugdsector en sociaal-culturele sector?

Bent u het ermee eens dat meer eenvormigheid en rechtvaardigheid bewerkstelligd kunnen worden inzake de indexeringsprincipes?

De voorzitter: Mijnheer Sannen, als u uw vraag begin december indient, dan laten we aan de betrokken collega's altijd weten dat u dat ook kunt doen bij de bespreking van de begroting die op dat ogenblik aan de gang is. Van een aantal van die suggesties komt echter niets in huis. Men komt bij die begrotingsbesprekingen niet opdagen. Daarom moeten we de vraag later hernemen. Het was de bedoeling om ze bij de begrotingsbespreking te betrekken.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de voorzitter, ik heb er geen probleem mee dat het nu is geagendeerd, maar ik heb tijdens de begrotingsbesprekingen al gewezen op de indexeringsproblemen. Dit is alleen een vraag naar bijkomende verduidelijking.

De voorzitter: Ik wou enkel zeggen dat dit de regel is die we aanhouden.

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Naar aanleiding van deze technische vraag over de indexeringsmechanismen in de begroting en enkele punctuele vragen over de indexering van een aantal basisallocaties, kan ik niet anders dan vrij technisch te antwoorden. Ik zal dat dan ook proberen te doen, waarvoor mijn excuses.

De door u vermelde indexprovisie van 312,3 miljoen euro betrof het bij de eerste begrotingscontrole 2008

voorzien krediet op de indexprovisie. Hiervan is 288 miljoen euro gepland om te worden aangewend conform de wet van 1977. Dit betrof enerzijds 171,6 miljoen euro voor de overschrijding van de spilindex in december 2007, en 116,4 miljoen euro voor de toen nog te verwachten overschrijding van de spilindex in het voorjaar 2008.

Daarnaast werd er ook voor geopteerd om bij de eerste begrotingscontrole op de indexprovisie een bijkomend bedrag te reserveren voor de herindexering van de kredieten die niet rechtstreeks zijn gekoppeld aan de werking van de wet van 1977. Het betrof een bedrag van 24,2 miljoen euro om de meerkost van de herziening van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex op te vangen. De verwachte evolutie van de gezondheidsindex werd bij de eerste begrotingscontrole herzien tot 2 percent.

Bij de initiële begroting was traditiegetrouw uitgegaan van een evolutie van 1,5 percent. Bij de tweede begrotingscontrole van 2008 werd aan de basisallocaties die werden geïndexeerd volgens de verwachte evolutie van de gezondheidsindex, dus 0,5 percent bijkomende index toegekend, zijnde het nog niet in de kredieten verwerkte gedeelte van de verwachte evoluties van de gezondheidsindex. Op dat ogenblik verdween de 24,2 miljoen euro uit de provisies. Aan de basisallocaties die geïndexeerd worden volgens de wet van 1977, werd tijdens de tweede begrotingscontrole ook de index toegekend ten gevolge van de overschrijding van de spilindex in december 2007. Bij het toekennen van deze index verdween ook 171,6 miljoen euro uit de provisies.

Tijdens de opmaak van de tweede begrotingscontrole 2008 werd ook duidelijk dat, naast de overschrijding van de spilindex in december 2007, de spilindex in 2008 nog tweemaal zou worden overschreden. Herinner u mijn antwoord op uw mondelinge vraag op een van de woensdagnamiddagen in de plenaire vergadering. Vandaar dat het krediet op de indexprovisie na de tweede begrotingscontrole, dat initieel begroot was op 116,4 miljoen euro, werd verhoogd tot 127,9 miljoen euro. Samen met de beschikbare begrotingsruiter van 28,6 miljoen euro, gaf dit een totaal van 156,5 miljoen euro, om de overschrijding van de spilindex in april en augustus 2008 op te vangen. Via een beslissing van de Vlaamse Regering van 28 november 2008 werd de extra index als gevolg van de overschrijding van de spilindex in april en augustus, verdeeld over de passende basisallocaties, ten belope van 149 miljoen euro.

Ik kom bij uw tweede vraag: waarom verloopt een gedeelte van de indexering via de begrotingscontrole en een ander gedeelte via de indexprovisie? Het spreekt voor zich dat werkingsuitgaven continu mee evolueren met de inflatie. Met andere woorden, bij de begrotingsopmaak of de begrotingscontrole wordt dan ook op basis van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex in de nodige indexering van de werkingsmiddelen voorzien.

Wedde-uitgaven daarentegen evolueren sprongsgewijs mee met de index. Voor wedde-uitgaven hangt het toe te kennen indexbedrag in jaar X af van de maand waarin de spilindex wordt overschreden. Aangezien deze maand van overschrijding bij de begrotingsopmaak of -controle bijna nooit vaststaat, wordt er in dat geval voor geopteerd om in een bedrag te voorzien op de indexprovisie en het correcte bedrag te verdelen naar de desbetreffende basisallocaties, nadat uiteindelijk de overschrijding definitief is komen vast te staan. Deze verdeling van kredieten kan, ofwel via de begrotingsopmaak of via de begrotingscontrole gebeuren – zoals we bijvoorbeeld gedaan hebben met de sprong van 2007 –, of kan gebeuren via een herverdelingsbesluit – wat we gedaan hebben met de sprongen van april en augustus 2008.

U vraagt of het uitzonderlijk is dat indexeringen op basis van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex in de indexprovisies zijn voorzien en of dit alleen in 2008 het geval is of ook in 2009. Het is inderdaad uitzonderlijk dat ook indexeringen op basis van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex in de indexprovisie zijn opgenomen, zoals in 2008 het geval was. In 2009 is dat bijvoorbeeld niet langer het geval. De reden hiervan is gekend, dacht ik. U weet dat we heel snel een eerste begrotingscontrole voor 2008 hebben doorgevoerd, waarbij we vooral de implementatie van het lokaal fiscaal pact hebben doorgevoerd in de begroting en de afspraken dienaangaande en waarbij we de idee van een herindexering van de werkingskredieten van 1,5 naar 2 percent letterlijk geparkeerd hebben op de indexprovisie en op dat moment nog niet aan de basisallocaties hebben toegewezen.

Bij de tweede begrotingscontrole werden deze kredieten – 24,2 miljoen euro – uiteindelijk herverdeeld over de basisallocaties en werd dit bedrag ook onttrokken aan de indexprovisie. Het was dus een begrotingsfaciliteit om het daar tijdelijk te parkeren, in afwachting dat we het via de tweede begrotingscontrole over de respectieve basisallocaties hebben herverdeeld.

In 2008 en 2009 is in de begroting voor de indexering op basis van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex rekening gehouden met een groeipercantage van 2 percent. In de laatste inflatievooruitzichten van het Planbureau van 2 december 2008, wordt voor 2008 uitgegaan van een groei van de gezondheidsindex met 4,2 percent. Gelet op het feit dat de indexatie conform de wet van 1977 is afgeleid van de effectieve evolutie van de gezondheidsindex is het inderdaad zo dat de indexatie conform het systeem van de verwachte evolutie in 2008 voor een stukje achterop hinkt. Dit heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat de reële inflatie 2008 het volgende bedroeg. Voor het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen zaten we in 2008 op 4,49, met een gezondheidsindex van 4,22 percent.

Er dient wel op gewezen te worden dat het hier in de meeste gevallen enkel en alleen om de indexering van de werkingskredieten gaat.

Anderzijds is het ook zo dat in de jaren waarin de effectieve evolutie van de gezondheidsindex minder dan verwacht stijgt, hiermee ook geen rekening wordt gehouden. En gezien het huidige economisch klimaat is het bijvoorbeeld niet denkbeeldig dat de te verwachten evolutie van de gezondheidsindex fors lager uitvalt dan de momenteel gehanteerde 2 percent. Het werkt nu eigenlijk andersom: de laatste maanden heerst er zelfs een deflatie, die we ook afleiden uit de grafieken. Bijvoorbeeld: normaal zit de consumptieprijsindex (CPI) boven de gezondheidsindex; vanaf november 2008 vallen zij samen en in 2009 wordt verwacht dat de CPI structureel onder de gezondheidsindex gaat zitten. Dat is een merkwaardige evolutie.

Ik kom tot uw vraag over een aantal sectoren. Eerst het onderwijs. Los van de uitzonderlijke situatie zoals daar net toegelicht bij de eerste begrotingscontrole zijn er normaliter op de indexprovisie geen middelen ingeschreven voor de indexering van de werkingsuitkering voor de hogescholen en universiteiten. Deze kredieten worden wel degelijk verhoogd bij de begrotingsopmaak of -controle. Zo zijn bij de tweede begrotingscontrole 2008 de beschikbare middelen als gevolg van de indexaanpassing verhoogd met 5,6 miljoen euro.

In de jeugdsector – zoals ik al zei in mijn antwoord op uw vraag van 22 april 2008 – worden instellingen, meest vzw's, meestal geïndexeerd overeenkomstig de wet van 1 maart 1977, voor zo ver het vanzelfsprekend gaat om weddekredieten.

Voor werkingsmiddelen geldt in principe het systeem van indexatie volgens de verwachte evolutie van de gezondheidsindex die de regering zelf vastlegt bij de instructies van de begrotingsopmaak. Nu is het zo dat subsidies aan instellingen meestal vanuit één basisallocatie worden betaald en dat instellingen worden gesubsidieerd voor de financiering van zowel hun personeel als werkingskosten. Dat is meestal een gemengd bedrag. Wat het door u aangehaalde voorbeeld betreft, is het loongedeelte vastgesteld op 60 percent en de werkingskosten op 40 percent. Deze percentages worden meestal vastgelegd in overleg tussen het bevoegde departement en het departement Financiën en Begroting op basis van de beschikbare informatie. De verhoging van de kredieten bij de tweede budgetcontrole betrof dus enerzijds een herziening van de verwachte evolutie van de gezondheidsindex en dit toegepast op 40 percent van het krediet en anderzijds werd de overschrijding van de spilindex van december 2007 verwerkt door 2 percent index toe te kennen op 60 percent van het krediet pro rata van elf maanden, aangezien de spil van december maar effect had op de lonen van twee maanden later, vanaf februari 2008.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 28 november 2008 werd de impact van de overschrijding van de spilindex in april en augustus gehonoreerd. Dat betekent dus twee maal 2 percent op 60 percent van het krediet en dit opnieuw pro rata het aantal maanden dat de sprongen nog effect hadden in 2008.

Dezelfde uitleg geldt eigenlijk voor de sociaal-culturele sector.

Ik kom tot slot bij uw vraag met betrekking tot eenvormigheid en rechtvaardigheid. Mocht u voorstellen hebben die inventiever zijn dan de methoden die wij hanteren, zijn ze welkom. We hebben binnenkort een nieuwe regering en dus ook een nieuwe minister, en die zal die voorstellen ongetwijfeld ter hand willen nemen. We moeten er in elk geval op wijzen dat eenvormigheid en rechtvaardigheid bij indexeringen niet altijd hand in hand gaan.

Eenzijds heb je loonkosten, die sprongsgewijs worden geïndexeerd en anderzijds werkingsuitgaven, die een eerder continu verloop hebben. We stellen nu zelfs vast dat de CPI structureel onder de gezondheidsindex loopt, wat toch ook zijn gevolgen heeft.

We zullen vooralsnog, tot en met de begroting van 2009, de huidige werkwijze correct blijven toepassen. Wat de toekomst betreft, sluit ik natuurlijk de creativiteit en de inventiviteit van mijn opvolger nooit uit.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreide, technische antwoord, dat zeker de moeite zal lonen om nog eens na te lezen.

Algemeen politiek bekeken, gaat het erom dat er niet voor alle instellingen en organisaties, bijvoorbeeld ook niet voor de hogescholen, eenduidigheid is inzake de aanpassing. Met betrekking tot de hogescholen krijg je bijvoorbeeld een aanpassing van de gezondheidsindex die voorzien wordt in de begroting, maar de lonen stijgen wel met een bepaalde spilindex die de hogescholen moeten opvangen. En dat geld moeten ze uit hun werkingsmiddelen halen. Dat is toch iets anders dan bij sommige andere organisaties, waar men duidelijk een onderscheid maakt tussen werkingsmiddelen en personeelsmiddelen en dan de aanpassing doet.

Alle organisaties zijn ook niet zomaar gebonden aan de normale spilindex die we bij de ambtenaren kennen. Ook daar heb je verscheidenheid. Moeten we daar niet zoeken naar een zekere transparantie en eenvormigheid, en daardoor rechtvaardigheid? Hogescholen kwamen soms in moeilijkheden omdat ze lonen moesten betalen, terwijl hun werkingsmiddelen niet verhoudingsgewijs werden aangepast. Op die manier krijg je

een spanning die je bijvoorbeeld in de rest van de onderwijswereld niet hebt.

Minister Dirk Van Mechelen: Wij hebben een vrij transparant systeem, waarvan alle collega's bij het opstarten van de begroting weten hoe het zal werken en hoe het geïmplementeerd zal worden. Maar niets belet de collega's om met de hun beschikbare beleidsruimte al of niet bijstellingen te doen.

Voor 2009 zullen bijvoorbeeld de steden en gemeenten blij zijn met de vaste sleutel van 3,5 percent, om maar één voorbeeld te geven. Je moet daar ook een beetje de bluts met de buil nemen.

De heer Ludo Sannen: Daar ben ik het mee eens. Alleen was 2008 wat dat betreft een uitzonderlijk jaar in het kader van het overschrijden van de spilindex. Dan wordt het voor iets kleinere organisaties soms moeilijker om dat op te vangen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
